

3 Aruba

Tweede regiezitting
zaak Ibis uitgesteld

9 Wereld

Doden bij aanval op
parade Iran

10 Economie

Pensioenfonds kritisch
over kippen McDonald's

12 Sport

Van Bommel: Topper
draait om prestige

Nationale Cyber Security Taskforce is een feit

ORANJESTAD — Met het ondertekenen van het ministerieel besluit (MB) werd gisterochtend de Nationale Cyber Security Taskforce een feit. Deze moet digitale dreigingen en cybercriminaliteit in kaart brengen en voorkomen. Het document werd ondertekend door minister van Justitie en Veiligheid Andin Bikker en Integratieminister Otmar Oduber (POR), minister van Algemene Zaken, Evelyn Wever-Croes (MEP) en Xiomara Ruiz-Maduro (MEP) minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur. Voorzitter van de taskforce wordt Juri Nicolaas, hoofd van de Veiligheids Dienst Aruba (VDA).

Foto's Nadine Siles

De minister stelt dat innovatie een essentieel element uitmaakt van het beleid van dit kabinet. "Het is een feit dat vitale structuren zoals de overheid, de financiële sector, utiliteitsbedrijven, de luchthaven en de haven, instrumenteel zijn voor het welzijn van onze samenleving. Technologie, informatie, communicatie en ict, zijn essentieel geworden bij

het optimaal functioneren hiervan. Dus het veilig functioneren van ict is belangrijk voor ons land en zeer belangrijk voor het investeringsklimaat", zo stelt minister Bikker. Gebeurtenissen op het gebied van cybercrime laten zien dat ons eiland niet immuun is hiervoor, zo haalt de minister onder meer de recente problemen met het het 'skimmen' van ATM-

machines aan. "In de regio en ook op Aruba zijn we de capaciteit aan het ontwikkelen om ons hier tegen te wapenen. Daarom wordt de Cyber Security Taskforce opgericht."

Partners

Partners van de Nationale Cyber Security Taskforce zijn de chief innovation officer, vertegenwoordigers van de VDA, Korps Politie Aruba (KPA), het Openbaar Ministerie (OM), de Centrale Bank van Aruba (CBA), het Nationaal Centraal Bureau Terrorismebestrijding, Veiligheid en Interpol (NCTVI) en TNO. Daarnaast zijn dus de drie ministeries erbij betrokken. De minister licht de taken van de partners op het gebied van cybercriminaliteit nog eens toe. "De NCTVI heeft als taak digitale dreigingen en delicten te signaleren, te identificeren en de digitale bescherming van nationale interesses tegen deze dreigingen te verstevigen om te voorkomen dat er sociale disruptie ontstaat. KPA houdt en implementeert orde en voorkomt dat cybercrime dit kan verstoren. VDA heeft als doel om fundamentele, nationale belangen te behouden op het gebied van van orde, democratie integriteit van beleid, interne veiligheid en andere fundamentele interesses van het land, en in sommige gevallen van het hele Koninkrijk. De centrale bank speelt een cruciale rol in de veiligheid van infrastructuur en financiële transacties. Het TNO heeft uitgebreide kennis op het gebied van cyber security, het opzetten van het plan en een kenniscentrum waar informatie wordt verzameld, geanalyseerd en gedeeld.

Vervolg op pagina 3.

Uit volle borst

ORANJESTAD — Fans van de Colombiaanse pop-vallenato zanger Jorge Celedón zongen uit volle borst mee tijdens zijn optreden gisteravond bij het Caribbean Sea Jazz Festival. Het was volle bak deze eerste avond van het jaarlijkse muziekfestival, met optredens van onder meer de Cubaanse salsaband Anacaona, de Havana Vieja Allstars, Cosy Cotton en Rincon Boyz. Vanavond sluit de twaalfde editie van het festival af met optredens van Sister Sledge, Yellow Jackets en Di-rect.

Condolances Oss stromen binnen

OSS — Op het gemeentehuis in Oss moesten mensen vanmiddag wachten om het condoleanceregister te tekenen. Het is er een komen en gaan van mensen die hun medeleven willen betuigen met de slachtoffers van het treinongeluk.

Het condoleanceregister werd gisteren geopend. Vandaag en morgen is het gemeentehuis van 10.00 tot 17.00 uur open voor het tekenen ervan, vertelde een medewerker van de gemeente. Honderden mensen hebben dit al gedaan. Ook online hebben vanmiddag bijna 4000 mensen een bericht achtergelaten in het register.

Donderdag kwamen bij een botsing tussen een trein en een stint vier kinderen om. Een vijfde kind en hun leidster van kinderopvang Okido raakten zwaargewond. Voor de hoofdingang van het gemeentehuis hing de vlag vanmiddag halfstok. Aan het begin van de mid-

Foto: AFP

Burgemeester Wobine Buijs tekent het condoleanceregister in het gemeentehuis van Oss.

dag stonden opnieuw enkele honderden mensen bij het spoor. Daar ligt onder een aantal tenten een zee van bloemen. Die dijt gestaag uit. Ook laadde een bloemist

er een bijna volle bestelwagen aan bloemen en knuffels uit.

Een beveiliging van de Nederlandse Spoorwegen die

de boel in de gaten hield vertelde dat het al sinds zeven uur vanochtend druk was. "Eigenlijk is het al heel de dag zo", wees hij op de enkele honderden bezoekers.

Ecuador wilde Assange naar Moskou sturen

QUITO — Ecuador wilde in 2017 Julian Assange een diplomatieke post geven op zijn ambassade in Moskou. Omdat het Verenigd Koninkrijk weigerde de omstrede WikiLeaks-oprichter diplomatieke onschendbaarheid te verlenen ging het plan niet door. Dit blijkt uit een brief van het Ecuadoraanse ministerie van Buitenlandse Zaken aan een parlementslied.

In de brief, die is ingezien door persbureau Reuters, staat dat president Lenín Moreno zijn bevoegdheid om een beperkt aantal diplomaten te benoemen wilde gebruiken, zodat Assange functies kan vervullen op de Ecuadoraanse ambassade in Rusland'.

Assange zit al sinds juni 2012 in de ambassade van Ecuador in Londen. Het Zuid-Amerikaanse land wil van hem af, maar wil hem

ook tegen vervolging beschermen. De Amerikaanse justitie zoekt Assange omdat hij vertrouwelijke informatie over Amerikaanse diplomaten en militairen heeft verspreid. Ook speelt hij een rol in het onderzoek naar Russische inmenging in de presidentsverkiezingen

van 2016. The Guardian berichtte gisteren dat Russische diplomaten een plan zouden hebben voorbereid om Assange op kerstavond 2017 uit de ambassade te smokkelen en naar Rusland of Ecuador te laten ontkomen. Het plan werd niet uitgevoerd omdat het te riskant was.

NAPA

deze week:

Intens genieten
van opbouwen
Henkes-expo

Met pa en ma
naar Panama

De waarde
van toerisme

ASSOCIATED REALTORS

TE KOOP

Prachtig twee verdiepingshuis met 3 slaapkamers en 3 badkamers te Seroe Lopez/Paradera met mooie uitzicht, prijs \$470,000. Contact Mito/593-6318.

Verzekeringen Pensioenen Hypotheken

ASSURANTIE SERVICE CENTRUM ARUBA N.V.
Dienstverlening met een persoonlijk karakter

Tel. 582-2720 • Fax 582-0200
Beatrixstraat 34 • Oranjestad
email: insurance@asca.aw

NOCTUA Caribbean

Compliance & Financial Solutions

www.noctua-caribbean.com

+297-5945681

Bezoek onze website

www.amigoe.com

Ministerio di Desaroyo Teritorial, Infrastructura Y Medio Ambiente, ta extende un invitacion na e piscadornan di Playa pa un sesion di consultacion. Esaki ta en conexion cu e palabracion hasi durante un encuentro general cu piscadornan pa locual ta na aporte na e plan maneho di parke marino.

Dia: dialuna September 24, 2018
Lugar: Pier Waf Chikito na Oranjestad
Ora: 5:00-6:00 di atardi

Tuma Nota: E reunionnan lo continua cu diferente gruponan di piscadornan aki na Aruba. Pa mas informacion por manda un email na roraima.arends@gobierno.aw of jama 297-5285070

TE KOOP

Wil je je eigen bedrijf of winkel beginnen.
Bel voor een afspraak
5933193

TER OVERNAME 100 % AANDELEN Antilliaanse NV

gevestigd op Curacao NA sedert 1978.

Kan elders binnen de Nederlandse Antillen kantoren of filialen vestigen

Doelstelling.

- 1- Exploitatie, financiering, taxatie en waardering, kopen en verkopen, huren en verhuren, bemiddelen en beheren van onroerende goederen.
- 2 - Projectontwikkeling, coördineren, en realiseren van turnkey- projecten, verkavelen, ontwerpen, bouwen en landscaping , zowel in eigen beheer als in uitbesteding aan derden van bestaande en nieuwbouwwerken.

alles in de meest uitgebreide zin des woords genomen.

Voor verdere informatie Mail logolfbaan@gmail.com

Telefoon Nederland (+31) 0681558199

BOOGAARD ASSURANTIËN N.V.

Boogaard Assurantiën N.V. roept sollicitanten op voor de functie van:

JURIDISCH MEDEWERK(ST)ER

Functiebeschrijving

Wij zijn op zoek naar een juridisch medewerk(st)er die integer, accuraat en pragmatisch is en die beschikt over voldoende analytisch vermogen. De collega die wij op het oog hebben moet zowel zelfstandig als in teamverband kunnen functioneren. Tevens dient hij / zij een sterke wil te hebben om zich continu te blijven ontwikkelen.

Deze collega is verantwoordelijk voor het 'compliance' beleid binnen onze organisatie, biedt ondersteuning aan de Directie en brengt adviezen uit binnen het kader van zijn / haar functie. Gezien de aard van deze functie wordt van deze professional een overtuigende- en sterke persoonlijkheid verwacht.

Functieprofiel

- * Minimaal HBO-rechten
- * Minimaal drie jaar werkervaring;
- * Beheerst het Nederlands, Engels, Spaans en Papiaments in woord en geschrift
- * Kan vlot omgaan met het MS Office-pakket

Wij bieden

Een boeiende baan in een dynamische organisatie waarbij pro-activiteit wordt gewaardeerd. De organisatiecultuur kenmerkt zich door een professionele en informele sfeer en collegialiteit. Het betreft een fulltimebaan met een aantrekkelijk pakket aan secundaire arbeidsvoorwaarden.

Bent u de kandidaat die wij zoeken? Mail dan uw sollicitatiebrief en CV uiterlijk op 30 september a.s. naar e.demei@boogaard.aw.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mevrouw Mw. Evelyn de Mei op telefoonnummer 528-8888.

Sinti bo bon, sinti bo trankil cu Boogaard!

REQUEST FOR PROPOSALS no: CAPEX 18-025-01

PROJECT: AEROPUERTO INTERNACIONAL REINA BEATRIX VIDEO SURVEILLANCE SYSTEM

By means of this publication the Aruba Airport Authority N.V. (AAA), manager and operator of Aeropuerto Internacional Reina Beatrix, would like to invite all contractors who are interested in and/or who have formally and/or informally shown interest in the past to AAA to submit to AAA an offer as further described in our Tender Documents (TD).

Interested parties can receive the TD from AAA NV by sending a request here for ultimately by **October 1, 2018**, to e.vrolijk@airportaruba.com. The verification for the receipt of the request for the TD remains the responsibility of the requesting party. Once the TD document is delivered starting **October 4, 2018** an acknowledgement for receipt is required to validate the receipt of the TD. Site visit is **October 9, 2018** at 08.30 am lt. meeting place is at the Information Office in the Meeters & Greeters area in the All Arrival Building. Questions on the TD will be accepted till **October 15, 2018** at 4:30 pm. A copy of the answers to the questions from all parties will be emailed ultimately October **19, 2018** to each party that has received our TD.

Interested parties should submit in total 1 proposal, namely:

1. Proposal for the project:
AEROPUERTO INTERNACIONAL REINA BEATRIX VIDEO SURVEILLANCE SYSTEM

The final date for submission of a proposal to provide the above described is **November 2, 2018, 10:00 am, local time** at the Reception of the Aruba Airport Authority N.V., on the first floor of the Airport Tower Building.

All proposals should be submitted in a closed envelop either in person, via a courier service or drop box prior to the deadline indicated above at the following direction:

Attn: Tender Committee
Aruba Airport Authority N.V.
Aeropuerto Internacional Reina Beatrix
Sabana Berde 75, Aruba

Public opening of the proposals will take place on **November 2, 2018 at 10:15 am lt.** at the AAA Management Offices.

AAA reserves the right to contact all entities on its own initiative who have expressed their interest in the past to AAA N.V.

Aruba Airport Authority N.V.
September 2018

in co-operation with Schiphol International B.V.

Deloitte.

Aruba Ports Authority N.V. (APA) heeft als doel een veilig, efficiënt, toegankelijk transportsysteem te bieden dat de mobiliteit van mensen en goederen waarborgt en een bijdrage levert aan de economische ontwikkeling en het (cruise) toerisme. APA beheert zowel de haven in Oranjestad als die in Barcadera. APA is een organisatie met ambitieuze plannen voor de toekomst. Het team bestaat uit ca. 80 personeelsleden. Ten behoeve van deze klant is Deloitte Dutch Caribbean op zoek naar kandidaten voor de functie van:

Algemeen Directeur

De functie

Als Algemeen Directeur van APA bent u verantwoordelijk voor de ontwikkeling en implementatie van het strategisch en tactisch beleid van de organisatie ter realisatie van de organisatiedoelen. U initieert en implementeert innovatie binnen de organisatie met een focus op commerciële en operationele ontwikkeling. U geeft leiding aan en participeert in diverse projecten, onder andere op het gebied van cruise toerisme en (haven)gebiedsontwikkeling, en u werkt samen met relevante (internationale) stakeholders. U draagt zorg voor integraal management van de organisatie en u rapporteert aan de Raad van Commissarissen.

Uw profiel

U beschikt over een relevante afgeronde academische opleiding en u heeft minimaal 5 jaar relevante werkervaring in een managementfunctie. U heeft bij voorkeur kennis en/of ervaring in de maritieme sector en/of met havenbedrijven. U bent een entrepreneur met visie en houdt van de uitdaging om bedrijven verder te laten groeien. U heeft een inspirerende en coachende leiderschapsstijl en bent in staat een positief werkklimaat te creëren en mensen mee te krijgen. U bent organisatiesensitief en weet zich uitstekend in een politiek bestuurlijke omgeving te bewegen. Daarnaast beschikt u over sterke commerciële-, onderhandelings- en changemanagement vaardigheden. U heeft doorzettingsvermogen en u bent flexibel. Tevens beschikt u over goede mondelinge en schriftelijke vaardigheid in het Nederlands, Engels en het Papiament. Spaans is een pré.

Het aanbod

Onze klant biedt marktconforme arbeidsvoorwaarden en een uitdagende functie in een dynamische organisatie.

Procedure

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met mevr. Esther Baaij, Senior Manager Human Capital Consultancy, Learning & Assessments bij Deloitte Dutch Caribbean via tel: (+297) 5286200. U kunt uw sollicitatiebrief en CV vóór 1 oktober a.s. e-mailen naar ecroes@deloitte.aw. U ontvangt binnen twee werkdagen een ontvangstbevestiging. Een assessment kan deel uitmaken van de selectieprocedure. Uw sollicitatie wordt vertrouwelijk behandeld.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee its network of member firms and their related entities, DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see ("DTTL"), www.deloitte.com/about for a more detailed description of the legal structure of DTTL and its member firms. ©2018. For info contact Deloitte Dutch Caribbean.

BEKENDMAKING

Aruba,

Geachte abonnee,

Bent u één van onze abonnees die een automatische incasso bij de bank heeft?
Betaalt u minder dan Afls. 36,00 per maand? Dan verzoeken wij u uw opdracht met spoed aan te passen.

Of hebt u misschien een openstaande saldo, dan raden wij u aan contact op te nemen met Zulaika op telefoon nr 582-4333.

U kunt uw abonnementsbetalingen online doen. Onze bankrekening nummers zijn als volgt:

Caribbean Mercantile Bank rekening nr. 20651903
Banco di Caribe rekening nr. 81027801
RBC Royal Bank rekening nr. 100031723
Aruba Bank rekening nr. 6000400190

Tweede regiezitting zaak Ibis uitgesteld

ORANJESTAD — De tweede regiezitting in de Ibis-zaak gaat niet door op de geplande 26 september. “We hebben nieuwe stukken gekregen en de rechter heeft besloten dat we voor 11 oktober moeten laten weten of we een tweede regiezitting nodig vinden”, zegt Marije Vaders, de advocaat van voormalig arbeidsminister Paul Croes die terecht staat op verdenking van een zestal feiten, namelijk: passieve omkoping, ambtsmisbruik, verduistering van gelden, witwassen, verschaffen van werk aan illegalen en het deelnemen aan criminele organisaties.

Het Openbaar Ministerie (OM) laat weten dat er een tweede regiezitting nodig was om alle partijen in de gelegenheid te stellen om dan nadere onderzoekswensen te formuleren. “Van een groot aantal raadslieden werd inmiddels vernomen dat zij geen nadere onderzoekswensen hebben en dus ook geen behoefte hebben aan een tweede regiezitting. De oproepingen in de zaken van hun cliënten werden dan ook ingetrokken”, aldus het OM. “We ontvingen nog niet van iedereen een bericht dus het kan zo zijn dat er aanstaande woensdag een zitting plaatsvindt, al verwachten wij dat niet.”

Het OM laat weten dat de inhoudelijke behandeling in januari gepland staat. “Hoe dan ook wordt ernaar gestreefd dat een

inhoudelijke behandeling vanaf medio januari 2019 zal plaatsvinden. Een aantal raadslieden gaf al aan daarmee akkoord te zijn. We verwachten dat er medio oktober een definitieve planning kan worden vastgesteld.”

Straf- en ontnemingszaak
De nieuwe stukken worden nu door de advocaten van Croes en die van zijn vrouw M.P. bestudeerd en op basis daarvan wordt bekeken of een nieuwe regiezitting nodig is. De tweede advocaat van de ex-minister, Demis Illes, laat weten dat het met name gaat om onderzoekswensen in het kader van de ontnemingszaak. “De ontnemingszaak is losgekoppeld van de strafzaak en zal later worden behandeld. In de strafzaak van Croes gaat het om ambte-

Foto: Sophie Ledenijks

lijke corruptie, omkoping en witwassen. In de ontnemingszaak zaak draait het om het afpakken van het financieel voordeel dat er

zou zijn gemaakt. Het gaat om een begroting van de illegale opbrengst die dan gevorderd zal worden. Dit gebeurt dus naast de even-

tuele straf van de strafzaak zelf.”

Zaak Ibis
Croes zat 80 dagen vast maar is sinds 14 november weer op vrije voeten. De eerste regiezitting in de grootschalige fraudezaak Ibis vond plaats op 23 mei waarbij Croes en zijn medeverdachten vooral verontwaardigd bleken over de manier waarop de zaak behandeld wordt; ze vonden dat er onvoldoende inzicht werd gegeven in de bewijsstukken en dat de verdeningen niet voldoende specifiek werden uitgelegd ondanks dat er een dagvaarding en een einddossier bestaat. Pas als deze openheid er is, zal hij verklarin-

gen afleggen, belooft de ex-minister toen de rechter hem het slotwoord gaf. De rechter vroeg toen al wat de verdediging dan precies wil. “Er is een dagvaarding, een einddossier, wat wilt u nog meer?” Waarop Demis Illes, de tweede advocaat van Croes, reageerde dat het dossier nog niet compleet was en de betrouwbaarheid van de getuigenverklaringen nog niet onderbouwd. Illes benadrukte wel dat de strekking van hun standpunt hetzelfde blijft, namelijk: “Ontheffingen zijn verleend maar hier stonden geen beloningen tegenover.” Het OM liet toen weten niet helemaal te begrijpen wat er nu zo onduidelijk is in de zaak.

Vechtpartij met gewonde in Bubali Enterprise

ORANJESTAD — Er werd donderdagavond gevochten in de supermarkt Bubali Enterprise. De politie kreeg een melding van de vechtpartij en trof bij aankomst een man aan die gewond bleek te zijn aan de linkerkant van zijn hoofd en aan zijn linkeroog. Hij bloedde en verklaarde dat hij in de supermarkt aangevallen en mishandeld werd door twee personen. Hij liet weten dat hij de mannen kende. De agenten herkenden de twee personen als M. en P. op de videobeelden. Een getuige verklaarde dat beide aanvallers in een zwarte auto stapten en wegreden.

Nationale Cyber Security Taskforce is een feit

Vervolg van pagina 1

Roadmap
“De intentie is om in de komende twaalf maanden de taskforce te bevolken met vertegenwoordigers van privé-instanties en de overheid om samen een assessment te maken met welke risico's Aruba te maken kan krijgen en op basis daarvan komen we met aanbevelingen”, zegt de Justitie-minister. Hij zegt zelf pragmatisch te werken en heeft gevraagd om snel met concrete aanbevelingen te komen. “Ik geloof dat we met het instellen van deze taskforce voor de muziek uitlopen, maar dat stappen en concrete resultaten op korte termijn te voelen zijn.”

Uitgebreid
“Het voordeel is dat we het NCTVI hebben uitgebreid met cybercrime”, zegt Bikker. “Daarvoor was het meer gericht op Interpol maar in

overleg met Nederland hebben we besloten om dit uit te breiden met de bestrijding van cybercriminaliteit.” Nederland verleent ook technische bijstand aan Aruba op dit gebied, legt de minister uit. “Daarnaast willen we dit bureau mogelijk nog uitbreiden met de instelling van een eigen Bibob.” Bibop staat voor Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur die regelt dat bestuursorganen en aanbestedende diensten bedrijven of personen kunnen screenen op criminele activiteiten, bij de aanvraag voor een vergunning, subsidie of aanbesteding van overheidsopdrachten waarop de Wet Bibob van toepassing is. De minister geeft als voorbeeld de aanvraag voor een casinovergunning. “Wanneer iemand de vergunning aanvraagt, worden diegenen die hier profijt van hebben,

gescreend. Deze dimensie is nog onvoldoende geregeld in onze wet en ik wil dit met de ministerraad bespreken”, aldus Bikker.

Volgende stap
VDA-hoofd Juri Nicolaas stelt trots te zijn dat de volgende stap in het proces genomen is door het oprichten van de taskforce. “We moeten ons realiseren dat het panorama van dreigingen waar de wereld mee te maken heeft ook voor Aruba realiteit is. We moeten onszelf niet voor de gek houden dat we ons alleen maar voorbereiden, er zullen gewoon dingen plaatsvinden”, waarschuwt hij. “In een hypergedigitaliseerde economie wordt afhankelijkheid van de digitale wereld steeds groter. Je kunt niet veel doen aan de dreigingen zelf. Wat je wel in de hand hebt, is hoe je jezelf als land met alle partners voorbereidt op

het moment dat deze dreigingen de kop opsteken en hoe je er dan mee omgaat, je ‘veerkracht’.” “In de eerste fase gaat de taskforce identificeren wat de beleidspunten zijn om samen met partners tot een robuust beleid te komen zodat wanneer er iets gebeurt, we weer zo snel mogelijk herstellen.” Het is niet alleen in directiekamers dat dit onderwerp serieus genomen moet worden, elk bedrijf en elke instantie dat veiligheidsbeleid serieus neemt moet dat al in hun plan hebben. Met het instellen van de taskforce laat de overheid zien dat het ook van belang is om hier ‘top down’ stappen voor te ondernemen, legt Nicolaas uit. “Digitalisering en innovatie zijn een feit maar we moeten er ook voor zorgen dat ze duurzaam zijn, continuïteit bezitten en beschermd worden.

Heeft u interesse om te adverteren?
Bel ons op telefoonnummer
582-4333 of stuur ons een email:
avisoaruba@amigoe.com

Schoten in Shiribana

ORANJESTAD — De politie kreeg gisteravond om 22.40 uur een melding dat er schoten gelost zouden zijn in de buurt van een supermarkt in Shiribana waarbij een man geraakt werd. Ze vonden het slachtoffer op de veranda van het perceel naast de winkel. Het slachtoffer verklaarde dat er twee mannen op een scooter voor-

bijkwamen en schoten op hem losten. Een ambulance kwam ter plekke om de gewonde man te verzorgen. De agenten zagen de scooter in Tanki Leendert waarna ze twee mannen de bosjes in zagen vluchten. Het waren de vermoedelijke verdachten van de schietpartij maar de politie heeft ze nog niet kunnen pakken. De recher-

che en Bureau Forensisch en Technisch Onderzoek (BF-TO) kwamen ter plekke voor onderzoek en ook het slachtoffer was aanwezig voor de nodige ondersteuning. Het slachtoffer verkeert in stabiele toestand. De politie vraagt burgers om tips die gemeld kunnen worden via de tiplijn op het nummer 11141.

IN HET KORT

Mes op de keel

Een toerist ontmoette een vrouw met de naam V. bij nachtclub de Oude Molen waar ze samen de avond doorbrachten en pas na sluitingstijd de lokaliteit verlieten. Toen ze richting het hotel liepen waar de man verbleef, stopte er naast hen een auto, de bestuurder vroeg waar ze heengingen. De vrouw vertelde dat ze op weg naar het betreffende hotel waren. Toen het duo in het hotel aankwam, gingen ze eerst even in de lobby zitten waarna ze naar het zwembad verkasten en uiteindelijk na aandringen van de vrouw op het strand gingen zitten. De vrouw pleegde meerdere telefoontjes die nacht. Opeens dook er een onbekende man op achter de toerist, zette een mes op zijn keel en beval hem zijn gouden ketting en armband te geven. Daarna rende de man weg en was de vrouw ook nergens meer te bekennen. De man vermoed dat de vrouw bij de dader hoorde.

Wild met waterscooters

De politie merkte donderdagochtend dat er iemand roekeloos aan het varen was op een rode waterscooter op zee voor Eagle Beach. Ter hoogte van de Coco Loco Bar deed hij enkele manoeuvres waarop de agenten besloten hem aan te houden. De waterscooterrijder voldeed aan het stopteken maar kon geen vaarbewijs tonen en was pas zeventien jaar oud. De jongen huurde de scooter bij een watersportbedrijf. Hij kreeg een proces-verbaal voor het varen zonder geldig vaarbewijs en werd streng toegesproken op zijn gedrag. Later die dag zagen dezelfde agenten een man voor een boot op de grond liggen. De kapitein van de boot vertelde dat er een ongeval had plaatsgevonden waarbij iemand op een waterscooter zijn rechterbeen brak. De gewonde waterscooterrijder verklaarde dat hij door de hoge golven, veroorzaakt door de langsvarende boot, van zijn waterscooter gelanceerd werd en er daarna op terugklapte en dat zijn been inderdaad gebroken was. Een ambulance kwam ter plekke en behandelde het slachtoffer.

UIT BEELD – IN BEELD

Eén foto zegt meer dan duizend woorden. Het kan intrigeren, emotiëren en choqueren of voor eeuwig op je netvlies worden gebrand. De Amigoe zoekt wekelijks de meest indrukwekkende en mooie foto's uit die de krant om redactionele redenen niet hebben gehaald.

Dubbele hulp

Vrijwilligers van het Rode Kruis poseren samen met directeur Michel La Haye (vijfde van rechts) bij 'de tweeling', zoals de twee nieuwe ambulances worden genoemd. De nieuwe medische voertuigen werden ook van binnen bewonderd en zullen worden ingezet. Want het Rode Kruis is altijd 'Ready To Help Others'.

Rood logo Arumil

De Amigoe bezocht de mariniërskazerne in Savaneta en volgde een aantal Arumillers. Dat is een groep militairen van Arubaanse komaf. Zij zijn hier geboren en wor-

den onder de vleugels van de Defensie opgeleid. "Vaak zien we dat Arumillers na hun tijd bij Defensie op Aruba zelf bij justitiële organisaties aan de slag gaan zoals het KPA of de brandweer bijvoorbeeld", legt commandant van de Arumil, Luitenant Mike Ligtoet, uit. "Ze zijn te herkennen aan hun groene outfit en baret met rood logo."

Hartverwarmend

Mechelse herder Jack is een speurhond van de K9-Unit van het Korps Politie Aruba (KPA) en heeft Vianney Coffie als geleider. De Amigoe interviewde Coffie en zag niets dan liefde tussen de hond en zijn baasje. "Als Jack straks met pensioen gaat wil ik hem graag mee naar huis nemen zodat hij bij mij oud kan worden."

Jammen

Band Di-Mongo gaf een schoolworkshop bij Mon Plaisir waar verschillende kinderen even mochten jammen met de band, dat zorgde

Foto: Mirre de Roosario

Dubbele hulp.

voor een vrolijk en leerzaam uur in de gymzaal van de basisschool in Oranjestad.

Foto: Nadine Solas

Jammen.

Te koop
Fysiotherapie equipment:
Tafels, kastjes, buro's ed.
Tel: 565-3611

AMIGOE
Heeft u interesse om te adverteren?
Bel ons op telefoonnummer
582-4333 of stuur ons een email:
avisoaruba@amigoe.com

Join the Minister of Finance, Economic Affairs and Culture of Aruba and RVO on a

TRADE MISSION TO BOGOTA

COLOMBIA

NOV 25-29, 2018

HIGHLIGHTS

- AGRIBUSINESS & HORTICULTURE
- WATER & LOGISTICS
- LIFE SCIENCES & HEALTH
- BICYCLE MOBILITY
- (INDIVIDUAL) MATCHMAKING
- SPECIFIC SECTOR SEMINAR(S) AND/OR WORKSHOPS
- VISITS TO COMPANIES, GOVERNMENT- AND KNOWLEDGE INSTITUTIONS
- HOLLAND TRADE DINNER
- NETWORK EVENTS

PARTICIPATION FEES:

Fee: 950,- Euro per organization (max. 2 participants). For more than 2 participants a additional fee of 475,- Euro is applied for each extra participant.

For more information: margrietveenstra@rvo.nl

Registration

Registration is only possible via Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) through this link:
https://www.evite-sendmail.nl/missies/col_18/web/col_18_missies.php

Pelican Adventures

IS LOOKING FOR:

SALES & MARKETING MANAGER

REQUIREMENTS:

- Minimum 2 years of experience in Sales & Tourism
- Strong written and oral proficiency in English & Spanish is required
- Ability to plan and implement Sales & Marketing Strategies
- Ability to empower sales team and provide OTJ training
- A commitment to excellence in customer service is essential
- Strong problem-solving and decision-making skills
- Responsible, energetic and self-motivated
- Flexible working hours – including weekends & holidays

WE OFFER:

- Competitive wages based on experience
- A pleasant working environment
- A great opportunity to develop your skills

Applicants must be able to work in Aruba
Please send your resume to:
Dylan.Molina@Pelican-Aruba.com

ARUBA ANIMAL SHELTER

Turtug Aruba

(sporen van) een zeeschildpad gezien?
Bel **TURTLE HOTLINE : 592 93 93**

"What about... The beach today, nice- clean- and pure white sand..."

Aruba is Beautiful! ...And Clean...

Support:
Fundacion Aruba Limpi
583-8383

Verbetering aansluiting van zorgprofessionals Care Caribbean meet-up

ORANJESTAD — De educatieve Stichting WeConnect organiseert samen met de Asosiashon Mediko di Antias (AMA) de Care Caribbean meet-up met als thema de verbetering van de aansluiting van zorgprofessionals op de arbeidsmarkt in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Op zaterdag 24 november komen diverse zorgorganisaties en zorgprofessionals samen in het World Trade Center Den Haag. De Antilliaanse topcoloog Bob Pinedo is eregast en keynotespeaker. Iedereen is welkom en de toegang is gratis.

“Tijdens de meet-up bespreken we met elkaar hoe de samenwerking geoptimaliseerd kan worden en wat we van elkaar kunnen leren”, lezen we op de website van AMA. “We delen *best practices* in woord en beeld die als inspiratie kunnen dienen. Diverse sprekers vertellen uit eigen ervaring over hun carrière, motivatie en uitdagingen binnen de gezondheidszorg.”

Eilandskinderen
Stichting WeConnect houdt zich al langer bezig met capacity building en wil met deze meet-up de terugkeer van in Nederland opgeleide Antilliaanse en Arubaanse zorgprofessionals stimuleren. Professionals en studenten die bekend zijn met de eigen taal en cultuur en die zich betrokken voelen bij de eilanden. “De concurrentie in de zorg-

markt is fors dus we roepen werkgevers op om met goede incentieven te komen om de eilandskinderen te faciliteren om terug te gaan. Denk aan verpleegkundigen, fysiotherapeuten en logopedisten; een aantrekkelijk ontwikkelingstraject is belangrijk voor deze generatie young professionals”, aldus Tanja Fraai, manager van WeConnect.

Jonge medici
De Asosiashon Mediko di Antias (AMA), een jonge vereniging van Arubaanse en Antilliaanse medici – zowel in opleiding als al werkend – wil een platform creëren waar vraag en aanbod bij elkaar gebracht worden. Het gaat dan om in Nederland opgeleide medici met wortels op

de eilanden enerzijds en ziekenhuizen op Aruba, Bonaire, Curaçao, St. Maarten, Saba en St. Eustatius anderzijds. AMA heeft zich, naar eigen zeggen, afgelopen jaar ingezet om zo veel mogelijk Antilliaanse en Arubaanse health care professionals en studenten in kaart te brengen. Momenteel bestaat de vereniging uit meer dan 200 leden. AMA voorzitter Lung Jeung: “De Care Caribbean meet-up biedt ons de gelegenheid om plenair met alle belanghebbenden in de medische sector op de eilanden te bespreken hoe we vraag en aanbod het beste op elkaar kunnen gaan afstemmen. We hebben honderden (toekomstige) artsen die staan te springen om terug te keren.”

Programma
De meet-up heeft een interactief karakter met als doel het ontwikkelen van een langetermijnstrategie voor de terugkeer van deze eilandskinderen. Thema's als: preventie, opleiden met een visie voor de toekomst en samenwerking op Koninkrijksniveau komen aan bod. Topcoloog Bob Pinedo zal als rolmodel voor de jongere generatie vertellen over zijn jarenlange inzet voor zijn geboorte-eiland Curaçao. Zowel de Ministers van Volksgezondheid van alle vier de landen als vertegenwoordigers van alle lokale ziekenhuizen is gevraagd een bijdrage te leveren aan het debat over het creëren van opleidingsplekken voor medisch specialisten en over het

aantrekken van lokale paramedici. Na het plenaire deel zijn er marktkraampjes waar zorgorganisaties zich kunnen presenteren.

Veel animo
Diverse zorginstellingen hebben enthousiast gereageerd en hun aanwezigheid aangekondigd. Onder meer het Horacio Oduer Hospital uit Aruba, het Sint Maarten Medical Center, het Zorgverzekeringskantoor BES en de Stichting Zorgverlening Het Wit Gele Kruis uit Sint Maarten komen naar Nederland voor de meet-up. Tientallen studenten en zorgprofessionals hebben zich al ingeschreven, variërend van diëticisten in opleiding, anesthesis-

ten, oogartsen, basisartsen werkzaam in zeer gevarieerde vakgebieden van de psychiatrie tot aan de cardiologie. “We spannen ons in om een breed palet van MBO, HBO en WO opgeleide professionals te bereiken, onder meer via de diverse opleidingen in Nederland”, licht Tanja Fraai toe. Het Nederlandse ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport steunt de meet-up die vrij van kosten is voor alle gasten. Alle informatie is te vinden via de website www.medikoantiano.com/care-caribbean. Toegang is dus gratis maar wel is een aanmelding via het inschrijfformulier, dat je onderaan dezelfde website vindt, verplicht.

Ride, Walk & Run for the Roses KWF: ‘Ook honden mogen meelopen’

ORANJESTAD — Het Koninkin Wilhelmina Fonds (KFW) verwelkomt morgenochtend ook honden – aangelijnd – bij het sportevenement ‘Ride, Walk & Run’ for the Roses. Voor de viervoeters zijn gekleurde bandana's beschikbaar. Het evenement start om 05.30 uur bij Alhambra.

In het kantoor van het KWF is voorzitter Lilly Prince druk bezig om de telefoon (582-0412) te beantwoorden en binnenlopende bezoekers (zoals de verslaggever van de *Amigoe*) te woord te staan. De meeste bezoekers nemen deel aan het sportevenement en komen een T-shirt kopen (20 florin). Voor honden zijn paarse bandana's beschikbaar. Prince vindt het een leuk idee: “Dat is bedacht door jonge vrijwilligers die zich voor het KWF inzetten, om honden toe te laten tot het evenement.” De honden lopen gratis mee, met hun betalende baasje.

Tips
Het KWF vraagt de baasjes om de paarse bandana bij de hond om de nek te doen

of aan de lijn. Tijdens het lopen is er water voor de dieren beschikbaar. Ook zijn er poepzakjes, zodat uitwerpselen onderweg direct door het baasje kunnen worden opgeruimd. Elke deelnemer mag maximaal één hond meenemen en deze moet aan de lijn lopen. Het mag geen rollijn zijn en de riem

mag maximaal anderhalve meter lang zijn. Als de hond in staat is om te rennen, dan kan de deelnemer hardlopen. Anders moeten het baasje en de hond lopen. Het KWF vraagt verder om alleen honden mee te brengen die gevaccineerd zijn en die zich comfortabel voelen in de buurt van andere honden.

ORANJESTAD — Medewerkers van het gezinsvervangende tehuis Ambiente Feliz lopen binnenkort rond in nieuwe uniformen. Directeur Lukee Croes nam gisteren een donatie van 2500 florin in ontvangst van arbobedrijf Medwork Caribbean, dat aan kleding kan worden besteed.

Het geld komt goed van pas, laat Croes weten. Ambiente Feliz is een gezinsvervangend tehuis voor volwassenen met een geestelijke beperking. Zij krijgen 24 uur per dag hulp, en dat al bijna 32 jaar lang. De hulp is essentieel als de familie dit niet zelf meer kan opbrengen. De wachtlijst bij Ambiente Feliz is lang en blijft toenemen. De term ‘vergrijzing’ is namelijk ook van toepassing op personen met een geestelijke beperking, ook zij blijven langer in leven. Bovendien zijn er steeds meer cliënten met een meervoudige beperking, waardoor de zorg intensiever wordt.

Centro di Cuido
Ambiente Feliz gaat in San

Op de foto bedrijfsartsen Brian Berkley en Eduardo Jimenez en gezondheidsconsultant Angélique van der Horn van Medwork, samen met directeur Lukee Croes van Ambiente Feliz.

Nicolas, aan de Palisiaweg, meewerken om het Centro di Cuido nieuw leven in te blazen. Dat doet de stichting samen met Fundacion Guia Mi, Cede Aruba en de Stichting Verstandelijk Gehandicapten Aruba. Het is de bedoeling dat daar drie units komen, *casita's*, waar van Ambiente Feliz er één

inricht voor kinderen. De planning is dat deze unit in 2019 opent. De andere twee units zijn bestemd voor volwassenen boven de 55 jaar en moeten in 2020 klaar zijn.

Donatie
Medwork ziet dat sociale instanties behoefte hebben aan steun en het bedrijf

heeft bewondering voor de manier waarop het personeel van Ambiente Feliz zich inzet voor personen met een geestelijke beperking. Daarom besloot Medwork om geld te doneren. Door aan deze donatie publiciteit te geven, hoopt Medwork dat andere bedrijven dit voorbeeld ook volgen.

Salud!

Kwaliteit van arbeid

Henry Does is arts en schrijver. Op deze plek beziet hij elke zaterdag het dagelijks leven door de bril van de gezondheid. Voor reacties op deze column: henrydoes@hotmail.com.

Zonder arbeid geen kapitaal of economie. Werk is een belangrijk domein in het leven van veel mensen. De meest vitale uren van de werkende mens gaan in arbeid. In economische termen betreft het een proces van ruil. Arbeidskracht, dat naast uit energie bestaat uit technische en sociale vaardigheden en creativiteit, wordt geruild tegen vooral inkomen. Arbeid wordt in verschillende verhoudingen geleverd. Een zelfstandige staat niet in een gezagsverhouding tot zijn klant. Loonarbeid daarentegen is naar wettelijke definitie ‘arbeid in ondergeschiktheid’. Waarom de meeste werkende mensen toch voor loonarbeid kiezen? Veelal verkiezen ze de relatief grotere bestaanszekerheid van een (vaste) baan boven de riskantere vrijheid van de zelfstandige. Dat brengt ons op de economisch afhankelijke positie van, in de vocabulaire van Karl Marx, ‘het proletariaat’ (werkers) ten opzichte van ‘het kapitaal’ (ondernemer). De laatste bezit de productiemiddelen en toegang tot markten, de eerste heeft slechts zijn arbeidskracht te verkopen. En

er moet brood op de plank. Ziedaar de macht van de bezittende klasse over de bezitlozen. Daar is de rauwe sociale ongelijkheid, zonder opsmuk, die door mensenrechten, arbeidswetgeving en sociale zekerheid, in de loop der jaren, in ontwikkelde landen, van de meest schrijnende toestanden is ontdaan. Maar op subtielere wijze blijft ook in die landen werkend leven een leven in de context van grote sociale ongelijkheid en economische machtsuitoefening van de ene mens jegens de andere mens. Het Amerika van president Donald Trump maakt dat nu op onthullende wijze duidelijk. Klassenstrijd is niet beperkt tot de geschiedenis. Arbeid in relatie tot gezondheid maakt daar vaak ook onderdeel van uit. Zie de historische strijd om de achturige werkdag, die in het informatietijdperk weer actueel lijkt worden.

4 A's
Om gezondheid, veiligheid en welzijn van werkende mensen zoveel mogelijk te beschermen en te waarborgen, wordt wel het 4 A-model van de kwaliteit van arbeid, gehanteerd. De eerste A betreft de arbeidsinhoud. Dat betreft de taken die verricht moeten worden, de rollen die daarbij vervuld moeten worden. Sluit het goed aan op de competenties, waarden, voorkeuren enzovoorts van de medewerker? Is het leerzaam, draagt het bij aan professionele en persoonlijke groei, zelfbeeld, enzovoorts. Is het werk leuk en zinvol? De tweede A betreft de arbeidsvoorwaarden. Dat betreft zaken als inkomen, pensioen, vakanties, baanzekerheid. Vergelijking van de arbeidsvoorwaarden met die van vergelijkbare banen kan snel leren of de arbeidsvoorwaarden naar de huidige standaard voldoende, goed of niet goed zijn. De derde A betreft de arbeidsverhoudingen. Het betreft hier zaken als inspraak, managementstijl, collegiale verhoudingen, *sense of belonging*, enzovoorts. Hoe gaat de leiding om met medewerker. Zijn de werkrelaties productief of zijn er conflicten? Arbeidsverhoudingen zijn zakelijke verhoudingen. Zo blijken arbeidsmarktsituaties van invloed. Als het heel goed gaat met de economie en er een

tekort is aan arbeidskrachten dan zijn doorgaans werkgevers veel aardiger richting medewerkers. Die worden immers moeilijker geworven of behouden. Gaat het slechter met de economie en neemt de werkloosheid toe, dan blijken werkgevers doorgaans minder aardig. De arbeidsmarkt positie van werknemer is dan zwakker. Hij of zij kan immers zo door een ander worden vervangen. Arbeidsverhoudingen hebben in hun kern een business deal. Het zijn in essentie, anders dan verhoudingen tussen vrienden of familieleden, geen persoonlijke relaties, ook al lijken ze er soms op. Dat niet door hebben leidt soms tot diepe teleurstellingen, als de illusie van een persoonlijke relatie plots wordt doorgesproken door de zakelijkheid van het arbeidscontract of de bedrijfsbelangen. De laatste A betreft arbeidsomstandigheden. Daarbij is veiligheid bijvoorbeeld heel belangrijk. Zijn er giftige stoffen waarmee moet worden gewerkt? Maar ook de kwaliteit van het binnenklimaat of een ergonomisch verantwoorde kantoorstoel valt daaronder.

Stoel op vier poten
De ‘stoel’ van de kwaliteit van arbeid heeft dus vier poten. Als alle vier poten oké zijn, dan hebben we te

maken met arbeid van voldoende kwaliteit. Dan is arbeid ook duurzaam gunstig voor de gezondheid, het welzijn en de ontplooiing van de werkende mens.

University of Aruba

Economic Lecture Series

**The past is present today:
Key historical disruptions that shaped today's world**

You are invited to take a historical tour de force with Professor Asdrúbal Baptista, Emeritus Professor at IESA, Cambridge Professor of Economics, and former President of the Venezuelan Academy of Economics, to entertain how world forces are taking over relations of all sorts and leading us into a new historical time. The world is changing rapidly as we speak, giving open prominence to market realities whose main characteristic is their unceasing expansion or rapid transformation. Old frontiers give way to new ones, not only in the political realm but in many other areas, drawing day after day new borders. Where are we heading to? What to expect from the ensuing times? How are we to find ourselves in this changing world?

Speaker:
Asdrúbal Baptista, Tenured professor of Political Economy (IESA; Universidad de los Andes). Simón Bolívar Professor, University of Cambridge. President of the Venezuelan Academy of Economics (2007–2009). Honorary member of the Colombian Academy of Economics.

Date: Tuesday, September 25
Time: 7 pm
Place: Aula, University of Aruba
J.E. Irausquinplein 4
Entrance: Free

For more information
www.ua.aw / 5262259

Advertorial

BMW X2: Opwindend, dynamisch en briljant

ORANJESTAD — Nieuw op de markt en beschikbaar bij Ultimate Automobiles, de BMW X2. Deze nieuwe BMW X2 is ideaal voor mensen met lef. Met zijn eigenzinnige design pakt dit nieuwste lid van de X-familie brutaal de spotlight, waar hij ook verschijnt.

De nieuwe BWW X2 is op Aruba! Deze nieuwe BMW verlegt de grenzen en onderscheidt zich van alle 'oude' gewoontes' waar de bestuurder genoeg mee nam om in een BMW te kunnen rijden. Met zijn opvallende grille, de LED -lichten en het merkebleem aan de zijkant. "Dat is ver weg van de standaard. Daar is durf voor nodig. Dat is alleen voor de lefhebber" aldus

BMW over deze nieuwste
toevoeging aan de X-familie.

De nieuwe BMW X2 is aantrekkelijk voor jong en oud, maar ook voor degenen met een urban en actieve lifestyle die hun karakter op straat willen tonen. De BMW X2 is een auto die direct je aandacht trekt met zijn aantrekkelijke belijning. De BMW X2 is als standaardmodel beschik-

baar maar er is ook een High Executive M Sport X model beschikbaar.

De BMW X2 wordt geleverd met een 2-liter motor van een 4-cilinder Twin Turbo, een niervormige grille creëert een nieuwe look. Een chroom frame en grille worden geleverd in high-gloss zwart en dat geeft de BMW X2 een urbanische en moderne look.

Ultimate Automobiles nodigt u uit om naar de showroom te komen om deze nieuwe modellen te bekijken. 'BMW X2. Dare to Be Different'.

Belangrijke nummers

Centraal Politie	100	Kibrahacha	583-4908
Brandweer	911	Maria	585-8145
Politie O'stad	102	Noord	586-4606
Politie San Nicolaas	104	Oduber	582-1780
Politie St.Cruz	105	Paradera	588-6638
Politie Noord	107	San Lucas	584-5119
Tipline Politie	11141	San Nicolaas	584-8186
Ziekenhuis	527-4000	Santa Anna	586-8181
Dierenarts	585-0400	Santa Cruz	585-8028
Elmar centraal	523-7100	Seroe Preto	584-4833
Elmar storing	523-7147	Trupiaal	583-8560
WEB Aruba	525-4600		
SETAR	582-2116	— Mortuariums —	
Taxi (TAS)	587-5900	Ad Patres	584-2299
Taxi (ATT&T)	582-2010	Aurora	588-6699
Taxi (PTS)	588-0035	Olive Tree San Nicolaas	584-8888
Taxi (Diamond)	587-2300	Olive Tree Oranjestad	582-0000
Kankerbestrijding	582-0412		
Stichting SAMBA	582-0903	— Stichtingen —	
—Oranjestad—		Fundacion Anti-Droga Aruba	
Ambulance	582-1234	(FADA)	583-2999
BGD Oranjestad	527-2782	Fundacion Respetami	582-4433
Veterinaire Kliniek	582-1720	Zwanger? Fundacion	
Animal Shelter	582-1623	CIZKA	583-0331
		Fundacion Diabetico	593-0507
— San Nicolaas—		Arubano	593-4928
Ambulance	584-5050	Twelve Step Meeting	
Centro Medico	523-8833	AA-NA- AL- ANON- OA	583-8989
BGD San Nicolaas	527-2782	Fundacion Amor Pa	568-4739
Serlimar	584-5080	Prohimo	564-8849
		NA Acceptance Group	565-7500
— Botica —		Fundacion Centro	
4 Centro Medico	584-5794	Ecologico Aruba	562-8984
Aloë	584-4606	Bureau Sostenemi Misbruik	
Central	585-1965	en mishandeling tegen	
Dakota	588-7364	minderjarigen	588-1010
Del Pueblo	582-1253	Fundacion C.V.A. voorkomen	
Eagle	587-9011	en zorg voor stroke	567-7004

Het weer

ZONDAG			
23 SEPTEMBER 2018			
Zonnig met wind vanuit het Oost tussen 26 en 35 km/u.			
Max Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
32°	37°	26 km/u	18%
Zonsopgang	Zonsondergang	UV index	
06:29	18:36	10 v/d 10	
ZONDAGAVOND			
Gedeeltelijk bewolkt met wind vanuit het Oost tussen 22 en 35 km/u.			
Min Temp.	Voelt Als	Wind	Precipitatie
28°	31°	22 km/u	14%
Maansopgang	Maansondergang		
17:55	06:02		

Aankomsttijden

Cruiseschepen

Zondag, 23 sept '18

Geen cruiseschepen in poort

Maandag, 24 sept '18

Geen cruiseschepen in poort

Dinsdag, 25 sept '18

Geen cruiseschepen in poort

Woensdag, 26 sept '18

Monarch
06.30 – 15.30
Freedom Of The Seas
07.00 – 23.00

Dienstdoende apotheken
Apotheek nachtdienst
San Nicolaas
Botica San Nicolas
584-5712

Huisarts nachtdienst -
Oranjestad
Huisartsenpost
Hospitaal 527-4580
22 sept 2018 –
Dr. M. Pieterse
23 sept 2018 -
Dr. H. Pieterse

Huisarts nachtdienst -
San Nicolaas
Centro Medico
San Nicolaas
22 & 23 sept 2018 -
Dr. Vis

Apotheek nachtdienst
Oranjestad
Botica Eagle
587-9011

BVN		bvn	
15:15	Weekoverzicht SpangaS	19:50	NOS Journaal
16:05	NOS Journaal	20:05	Weerbericht Europa/Afrika
16:15	Sesamstraat	20:10	Kalmte kan u redden
16:30	W817	21:00	Toms Engeland
17:00	Willem Wever	21:35	Nieuwsuur
17:25	EenVandaag	22:05	Weerbericht
17:55	NOS Studio Sport		Amerika/Caribiën
18:00	VRT Journaal	22:10	Zondag met Lubach
18:35	De Klas	22:45	Dit Was Het Nieuws
19:15	André van Duin's Animal Crackers	23:25	Stine boekst sterren
	NOS Journaal	23:45	Iedereen beroemd
19:40	Weerbericht Europa/Afrika		compilatie
20:00	Beste Zangers	maandag 24 september	
20:05	Ik Vertrek	0:00	VRT Journaal
21:00	Nieuwsuur	0:30	De Zevende Dag
22:20	Weerbericht	2:30	Buitenhof
	Amerika/Caribiën	3:25	VPPO Boeken
22:25	NOS Studio	4:00	NOS Journaal
	Sport Eredivisie	4:05	De Week van Karrewiet
23:15	NOS Studio Sport	4:20	Zapppmissie
23:40	Iedereen beroemd	4:30	VPPO Vrije Geluiden
	compilatie	5:20	Nederland Zingt
zondag 23 september			op Zondag
0:00	VRT Journaal	6:00	VRT Journaal
0:35	Laat mij maar lopen	6:55	NOS Studio Sport
1:20	Herbestemming		Eredivisie
1:50	BinnensteBuiten	7:50	NOS Journaal
2:15	MAX Geheugentrainer	8:05	Weerbericht Europa/Afrika
2:35	Tijd voor MAX	8:10	Kalmte kan u redden
3:15	Weekoverzicht SpangaS	9:00	Toms Engeland
4:05	NOS Journaal	9:35	Nieuwsuur
4:15	Sesamstraat	10:05	Weerbericht
4:30	W817		Amerika/Caribiën
4:45	W817	10:10	Zondag met Lubach
5:00	Willem Wever	10:45	Dit Was Het Nieuws
5:25	EenVandaag	11:25	Stine boekst sterren
5:55	NOS Studio Sport	11:45	Iedereen beroemd
6:00	VRT Journaal		compilatie
6:35	De Klas	12:00	VRT Journaal
7:15	André van Duin's Animal Crackers	12:30	Typisch
	NOS Journaal	12:50	Blauw
7:40	Weerbericht Europa/Afrika	MAX 3:00	MAX Geheugentrainer
8:00	Beste Zangers	13:50	Ondersteboven Nederland
8:05	Ik Vertrek	14:35	in de jaren 60
9:00	Nieuwsuur	15:05	Frysian DOK
9:50	Weerbericht	15:35	NOS Journaal
10:20	Amerika/Caribiën	15:10	Sesamstraat
	NOS Studio	15:25	Het Klokhuis
10:25	Sport Eredivisie	15:45	Checkpoint
	NOS Studio Sport	16:10	NOS Jeugdjournaal
11:15	Iedereen	16:15	Blocken
11:40	beroemd compilatie	16:40	Thuis
12:00	VRT Journaal	17:10	Dagelijkse Kost
12:30	De Zevende Dag	17:25	EenVandaag
14:30	Buitenhof	17:50	NOS Studio Sport
15:25	VPPO Boeken	18:00	VRT Journaal
16:00	NOS Journaal	18:40	De Wereld Draait Door
16:05	De Week van Karrewiet	19:35	NOS Journaal
16:20	Zapppmissie	19:59	Weerbericht Europa/Afrika
16:30	VPPO Vrije Geluiden	20:05	Boer zoekt Vrouw
17:20	Nederland Zingt	21:05	Weg zijn wij
	op Zondag	21:35	Nieuwsuur
18:00	VRT Journaal	22:22	Weerbericht
18:55	NOS Studio		Amerika/Caribiën
	Sport Eredivisie	22:25	3 Op Reis
		22:55	Pauw
		23:50	Iedereen beroemd

COLOFON

Uitgeverij Amgoe (Aruba) N.V.
Tel: (297) 582-4333
Fax: (297) 582-2368

Bilderdijkstraat 16
Postbus 323,
Oranjestad, Aruba

Directie:
Michael Voges
mvoges@amigoe.com
Grecia Willems
gwillems@amigoe.com

Redactie:
Alex Lacle (hoofd redacteur)
Mirde de Rozario
Melissa Stamper
Nadine Salas
Sophie Lodewijks
arubaredactie@amigoe.com

Verkoop Algemeen:
Zulma Kock
avisoaruba@amigoe.com

Verkoop/Acquisitie
Rushilene Lejuez
releuez@amigoe.com

H&H Magazine Coordinator
Natasha Tromp
ntromp@amigoe.com

Social Media & Marketing Coordinator
Tiziana La Torre
ttatorre@amigoe.com

Administratie Algemeen:
Rushilene Lejuez
releuez@amigoe.com (advertentie)

Administratie
Zulaika Kelly
zkelly@amigoe.com
(abonnement)
Zulma Kock
avisoaruba@amigoe.com
(layout)

Distributie
Zulma Kock
abonnementaruba@amigoe.com

Klachten over bezorging?
Mail naar:
klachtenaruba@amigoe.com

Kantooruren:
Maandag t/m Vrijdag
8:00 am – 4:30 pm

Bankrekeningnummers:
Caribbean Mercantile Bank
#20651903
Banco di Caribe # 81027801
RBC #100031723
Aruba Bank # 6000400190

Introductie Caribische gulden afhankelijk van evaluatie monetaire unie

WILLEMSTAD — Eén van de doelen in het strategische plan 2018-2020 van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) is de aanzet voor de introductie van een nieuwe munt, in dit geval de Caribische gulden, voor de landen Curaçao en St. Maarten. Dat zei Leila Matroos-Lasten, CBCS president ad interim, deze week tijdens de L.B. Smith-lezing bij de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao (VBC).

De landen zijn bij de staatkundige hervorming van 10 oktober 2010, waarbij Curaçao en St. Maarten autonome landen binnen het Koninkrijk werden, onder meer overeengekomen dat zij één monetaire unie zullen vormen en dat ze een gemeenschappelijke nieuwe munt zullen introduceren. Dit is ook wettelijk vastgelegd in

het Centrale Bank-statuuat en in de Regeling Gemeenschappelijk Geldstelsel Curaçao en Sint Maarten.

Aangezien de monetaire unie de basis vormt voor de gemeenschappelijke munt, zal de centrale bank eerst de overheden ondersteunen bij de evaluatie van de monetaire unie. Nadat er consensus

bestaat over de voortzetting van de monetaire unie tussen de landen Curaçao en St. Maarten, zal CBCS de vervolgstappen nemen voor de introductie van een nieuwe munt. Matroos-Lasten streeft er naar om in januari 2021 de Caribische gulden te introduceren. Deze streefdatum is echter afhankelijk van de eventuele beslissing van de landen om de nieuwe munt te introduceren en de verwachte doorlooptijd van het productieproces van de nieuwe munt.

In een persbericht stelt de CBCS dat de Caribische

gulden (CMg), net als de Nederlands Antilliaanse gulden (NAf), wettelijk gekoppeld zal zijn aan de Amerikaanse dollar tegen een koers van US\$ 1 = CMg 1,79. “Als uiteindelijk besloten wordt de monetaire unie voort te zetten en de Caribische gulden te introduceren, zullen Nederlands-Antilliaanse guldens worden ingewisseld voor Caribische guldens tegen een één-op-één verhouding. De één-op-één verhouding is ook wettelijk vastgelegd in de Regeling Gemeenschappelijk Geldstelsel Curaçao en Sint Maarten.”

Verkeerscontroles met ademanalyseapparaat

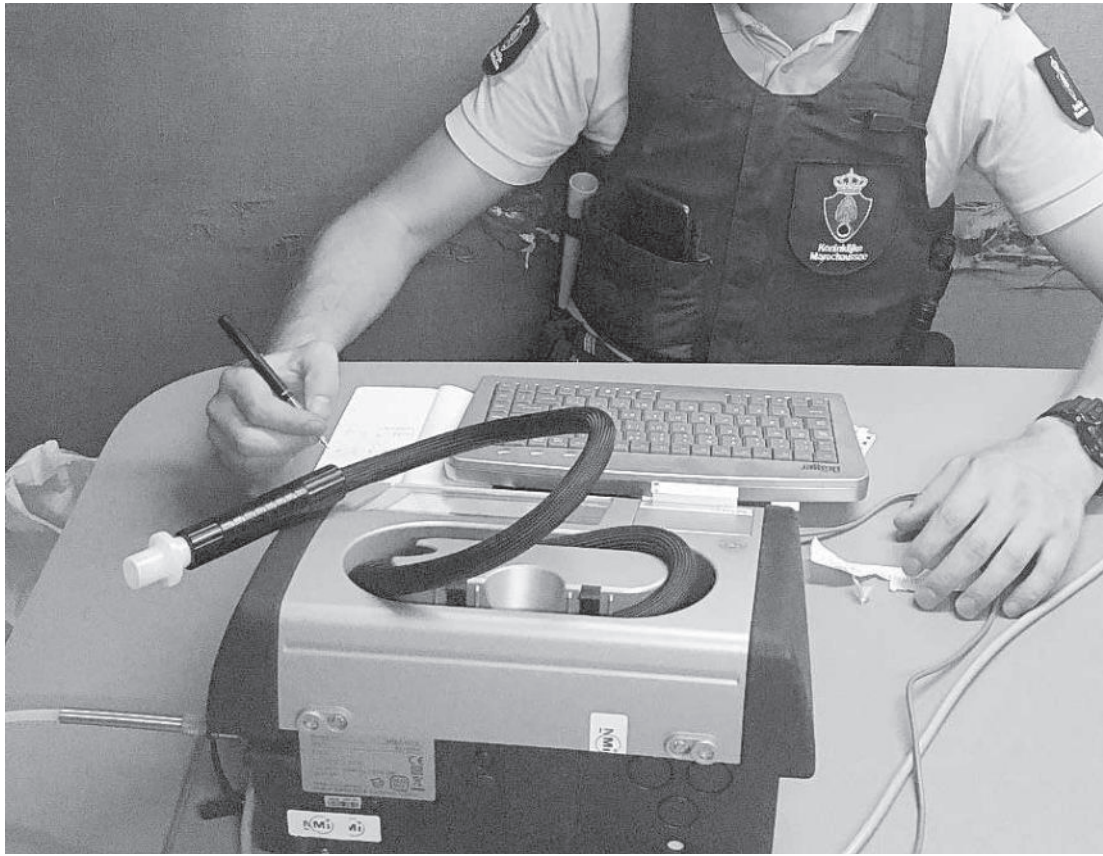

Foto: OMCur

WILLEMSTAD — De autoriteiten hebben vorige week verkeerscontroles gehouden in Otrobanda waarbij, naast zogenoemde ‘fieldtesters’ (handhelds), tevens voor de eerste keer gebruik werd gemaakt van een zogeheten ‘ademanalyseapparaat’ dat exact kan aangeven hoeveel alcohol er teveel is genuttigd om nog te mogen autorijden. Dat meldt OM-woordvoerder Norman Serphos. “Dit leidde tijdens de controle in vrij korte tijd tot een vijftal zaken van dronken rijden. Omdat nu beter gemeten kan worden hoeveel er teveel aan drank genuttigd is, hoeft ook niet elke alcoholzaak naar zitting gebracht te worden. De vijf automobilisten kunnen een transactievoorstel van het Openbaar Ministerie verwachten omdat zij in beperkte mate te veel drank genuttigd hadden. Ze krijgen daardoor wel een strafblad waarop dit misdrijf staat vermeld.”

Vonnis kerkmisbruikzaak ‘Followers’ op 18 oktober

WILLEMSTAD — Het hof zal het onderzoek ‘Followers’ tegen de zelfverklaarde apostel Orlando ‘pastor Lando’ Balentina op 4 oktober officieel sluiten en zal op 18 oktober het vonnis uitspreken.

De verdediging pleitte donderdag de hele dag, net als in eerste aanleg, voor vrijspraak: de slachtoffers/getuigen hebben niet de waarheid gesproken, maar hebben juist veel tegenstrijdige verklaringen afgelegd, het onderzoek van de autoriteiten is niet naar behoren uitgevoerd en de media hebben ook een negatieve bijdrage geleverd aan de resultaten van het onderzoek. De zaak kwam aan het rolen in 2014. Slachtoffer M., die door Balentina in Rotterdam in 2013 werd verkracht toen zij minderjarig was en hij de leider was van Stichting Lluvias de Bendición, deed toen aangifte. Twee jaar later volgden de aangiftes van L., A. en van To., die ook minderjarig was toen zij in 2012 werd verkracht. Nadat de aanhouding van Balentina

publiekelijk bekend was geworden, zijn ook De J., Tr. en H. naar de politie gestapt om aangifte te doen.

Het Openbaar Ministerie is volgens de verdediging zeer slecht omgegaan met deze gevoelige zaak. Delen uit aangiften liggen op straat en zijn op de televisie en radio besproken. De advocaat van de benadeelde partij deed tevens meermalen oproepen aan vermeende aangeefsters om zich te melden. Familieleden van aangevers achtten het verstandig van alles in de media te melden en zelfs nog voor Balentina werd aangehouden, verschenen er beschuldigingen door journalisten. Het ging maar door, aldus de verdediging. Over de door één van de slachtoffers heimelijk opgenomen audio van een gesprek met Balentina waarin hij zijn excuses heeft aange-

boden omdat hij haar seksueel heeft misbruikt, benadrukte de verdediging dat dit niets met seksueel misbruik te maken had. Het gaat hier om slachtoffer A. Zij verklaarde zelf dat ze seksueel opgewonden raakte als ze in de nabijheid van Balentina verkeerde en op enig moment ook verliefd op hem werd. Het feit dat de vrouw seksueel opgewonden raakte als zij in zijn nabijheid was, is conform de Bijbel ook een zonde en dat is de reden waarom hij zijn excuses heeft aangeboden, aldus de verdediging. Verder stond de verdediging stil bij de strafreis van twaalf jaar cel; een absurd hoge eis, die totaal niet op enige jurisprudentie te baseren valt. Over de aanvullende eis van het OM dat Balentina voor jaren uit zijn beroep als kerkleider moet worden onttrokken, zegt de verdediging dat er sprake is van scheiding van kerk en staat. En dat het simpelweg niet mogelijk is dat de overheid, met name het OM, bepaalt wie er wel of

geen pastoor zou mogen zijn. Of het hof de meningen en stellingen van de verdediging deelt zal over ongeveer een maand bekend worden.

200.000 dollar subsidie voor Qredits

WILLEMSTAD — De Nederlandse kredietverstrekker Qredits heeft voor de oprichting van de Curaçaoese vestiging een subsidie van 200.000 dollar gekregen van het ministerie van Economische Ontwikkeling. Dat zegt Qredits-directeur en -oprichter Elwin Groeneveld desgevraagd.

Qredits is een ‘non-profit’ stichting die financiering biedt aan ondernemers. De stichting is onder meer actief op Aruba, Bonaire en St. Maarten. “We starten elke vestiging met hetzelfde principe – een subsidie van de overheid ter dekking van de opstartkosten”, zegt Groeneveld. “De eerste jaren maak je als organisatie verlies. Je hebt geen opbrengst doordat

de kredietportefeuille eerst moet worden opgebouwd. De opstartsubsidie van 200.000 dollar is dan ook voor de eerste twee jaar van de vestiging. Na twee jaar zijn we zelfbedruipend”, legt hij uit. Het ministerie van Economische Ontwikkeling heeft de subsidie toegezegd zodat Curaçao een eigen non-profit financieel instituut zou krijgen voor het verstrekken

van financiering aan ondernemers. Daarnaast biedt de stichting coaching, microkrediet en MKB-krediet aan (startende) ondernemers in het midden- en kleinbedrijf aan, die geen toegang hebben tot verschillende financiële diensten via het reguliere circuit, zodat zij economische, financiële en sociale onafhankelijkheid kunnen verkrijgen. Hiermee wil Qredits ondernemerschap bevorderen. De fondsen waarover Qredits beschikt zijn beschikbaar gesteld door de Nederlandse overheid, negen Nederlandse verzekeraars,

het Europese Investeringsfonds en de Council of Europe Bank. Het kapitaal dat in Nederland en Europa is verkregen wordt dan ook hier ingezet. In vijf maanden tijd heeft het bedrijf op Curaçao voor 1 miljoen gulden krediet verstrekt. De administratie van het bedrijf wordt in Nederland gedaan. Het kredietrisico wordt gedekt door het European Investment Fund (EIF). Bij hoge uitzondering is het EIF akkoord gegaan om het kredietrisico voor nieuwe leningen op de Caribische eilanden af te dekken.

Versnelde uitgifte landbouwterreinen

WILLEMSTAD — Omdat er jarenlang een wachtlijst bestaat met daarop ongeveer 400 inwoners die een aanvraag hebben ingediend voor toekenning van een terrein om daarop landbouw of veeteelt te bedrijven, hebben de ministers van GMN en VVRP de handen ineengeslagen om het gehele proces van uitgifte van landbouwterrein te bespoedigen.

Het doel is om de aanvragen die jarenlang zijn blijven liggen, versneld te behandelen waardoor vervolgens een terreintoewijzing binnen zes maanden, mogelijk moet zijn.

De minister van Gezondheid, Milieu en Natuur (GMN), Suzy Camelia-Römer (PIN), benadrukte herhaaldelijk het belang van minder afhankelijkheid van import van groente en fruit, waarbij het streven is om op termijn – binnen de komen-

de vijf jaar – de landbouwproductie 6 tot 15 procent te verhogen. Een essentieel onderdeel hiervan is de ter beschikkingstelling van overheidsgrond voor landbouwdoeleinden. Zo gaf de GMN-minister drie maanden geleden al aan dat de regering zich bewust was van de grote vraag naar meer landbouwgrond. Ook gaf Camelia-Römer aan dat de overheid al een tijdlang ongebruikte terreinen met landbouwbestemming in beslag neemt voor concrete

landbouwplannen die startklaar zijn. Om een versnelde uitgifte mogelijk te maken zijn de krachten gebundeld met de minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning (VVRP), Zita Jesus-Leito (PAR), om het gehele proces te bespoedigen. Dit werd gisteren tijdens de wekelijkse persconferentie van de Raad van Ministers bekendgemaakt. Er vindt nu eerst een inventarisatie plaats van het aantal aanvragen, waarbij tevens gekeken wordt naar de hoeveelheid beschikbare terreinen. De administratieve afhandeling krijgt ook de nodige aandacht om vervolgens een terreinuitgifte binnen zes maanden mogelijk te maken.

‘Henkes heeft op een heel mooie manier het eiland in beeld gebracht’

WILLEMSTAD — Cathy Jacob kreeg 3,5 jaar geleden een e-mail van Rien te Hennepe. Op Curaçao was een muurschildering van Dolf Henkes gevonden achter een reclameposter op de luchthaven Hato. Het nieuws wekte direct de interesse van Jacob, die hoofd sector Presentaties is bij Museum Boijmans Van Beuningen en tevens bestuurslid van de Stichting Henkes.

De Rotterdamse kunstenaar Dolf Henkes stapte eind 1945 op de boot naar Curaçao. “Ik wist dat Henkes de muurschildering op Hato gemaakt had, maar iedereen dacht dat die weg was”, zegt Jacob. Ze boekte een reis naar Curaçao om de herontdekte muurschildering met eigen ogen te zien en koppelde er een weekje vakantie aan. Eenmaal op Curaçao merkte ze dat de Rotterdamse kunst schilder nog in het bewustzijn van veel mensen zat. Zo heeft het Curaçaosch Museum werken van Henkes, net als verschillende particulieren. “Ik merkte dat er heel veel sporen achtergelaten waren. In Nederland weten we dat Henkes het belangrijk vond dat hij op Curaçao is geweest. Hij kreeg veel meer kleuren in zijn pallet.”

Op Curaçao kwam alles samen. Bij Jacob ontstond het idee om een tentoonstelling te maken op Curaçao rond de werken van Henkes. Het Curaçaosch Museum was direct enthousiast. Op advies van haar collega Pedro Angela benaderde ze nog twee kunstinstellingen. Zowel het Instituto Buena Bista (IBB) als het Maritiem Museum omarmde het idee. “Toen werd het kleine idee een groot project.” Vanuit Boijmans van Beunin-

gen heeft ze alle ingangen tot fondsen, zodat ze het project kon realiseren.

Mooi kleurrijk eiland
Vanaf maandag zijn de drie tentoonstellingen bij het Curaçaosch Museum, het Maritiem Museum en IBB te bezichtigen voor het publiek. De tentoonstellingen zijn bedoeld om te laten zien dat de kunstenaar uit Nederland veel heeft gehad aan zijn bezoek aan Curaçao. Na die donkere Tweede Wereldoorlog kwam hij op een mooi, kleurrijk eiland. Vol liefde heeft hij dit vastgelegd. Maar ook Curaçao heeft er iets aan gehad. “Henkes heeft op een heel mooie manier het eiland in beeld gebracht. Beeldende kunst kan helpen om identiteit aan iets te geven. In dit geval aan Curaçao.”

Het Curaçaosch Museum laat de culturele scene van de jaren veertig en vijftig zien. Dat is ook de periode waarin het museum werd opgericht door Chris Engels. “Chris Engels en Dolf Henkes waren bevriend. Hij vond het belangrijk dat Dolf naar het eiland kwam”, zegt Jacob. Kunsthistorica Jennifer Smit kwam voor de selectie van de werken die in het museum te zien zijn naar het depot van de Rijksdienst voor Cultureel

Foto: Ken Wong

Cathy Jacob is de initiatiefnemer van de tentoonstellingen Henkes op Curaçao.

Erfgoed (RCE). De werken zijn opgehangen door Verelje Engels en conservator Julie Hengeveld schreef de zaalteksten.

Bij IBB zijn de portretten van Henkes te zien. Daar staat de menselijke kant centraal. “Henkes was goed in het schilderen van expressies van mensen. Tussen de werken zitten portretten van mensen die schrikken, een mogelijk psychiatrische patiënt, een strenge mevrouw en een hoer.” Volgens Jacob vindt IBB’s mede-oprichter David Bade dat zijn studenten ook

leren om emoties te uiten via beeldende kunst. Bade en mede-oprichter Tirzo Martha maakten eveneens een selectie uit het depot van de RCE. Uiteindelijk kregen zij de beschikking over zestien werken voor de tentoonstelling.

Het Maritiem Museum toont een aantal havengezichten. Tijdens zijn verblijf op Curaçao heeft de kunstschilder veel maritieme werken gemaakt. De selectie van de werken deed Jacob in overleg met Tamara Moreno-Vervuurt, directeur van het Maritiem Museum.

‘Flying Dutchman’ meest innovatieve excursie van het jaar

PHILIPSBURG — The Flying Dutchman, de steilste zipline ter wereld, heeft de 2018 Seatrade Cruise Award gewonnen. In dit kader werd de attractie op St. Maarten uitgeroepen tot ‘Innovative Shorex of the Year’. De ziplijn is een onderdeel van Rainforest Adventures Rockland Estate.

De onderscheiding ‘Innovatieve Shorex of the Year’ wordt uitgereikt aan bedrijven of individuen wereldwijd die de afgelopen twaalf maanden een innovatieve excursie aan wal hebben gecreëerd, gekocht of geïntroduceerd. Met The Flying Dutchman, de grootste attractie op Rockland Estate, maken bezoekers een duik van 320 meter omlaag vanuit Sentry Hill, gevolgd door een tocht van 2800 meter, wat sensatiezoekers de rit van hun leven garandeert. “Het wordt dat we het meest horen om The Flying Dutchman te beschrijven is ‘opwindend’. Dat is ook het juiste woord om te beschrijven hoe het voelt om deze Seatrade Cruise Award te winnen en deel te hebben uitgemaakt van zo’n uitzonderlijke groep bijdragers aan het cruisetoe-

Foto: Rainforest Adventures

risme wereldwijd”, stelt Scott Swietanski, de general manager van Rockland Estate.

De prijs, waar attracties wereldwijd naar meedingen, wordt gesponsord door het ministerie van Toerisme en Cultuur van Abu Dhabi en werd dit jaar voor de twaalfde keer uitgekeerd. De prijs geldt als de bekroning van de inspanningen, de ambitie en de innovatie binnen de internationale cruise-industrie en de winnaars worden gekozen door een panel van experts

uit deze branche.

Rockland Estate biedt opwindende ervaringen en attracties op het Emilio Wilson Estate, een voormalige plantage van 108 hectare. Gasten gaan met de Soualiga Sky Explorer naar het 342 meter hoge Sentry Hill, één van de hoogste punten van St. Maarten, waar ze vanaf een uitkijklocatie, omringd door loopbruggen en platformen, kunnen genieten van een prachtig uitzicht van 360 graden op St. Maarten en de naburige eilanden.

Naast The Flying Dutchman biedt Rockland Estate ook de Schooner Ride, een 657 meter lang parcours vol bochten. De gasten maken deze tocht gezeten in grote binnenbanden. Het alternatief, de Sentry Hill Zip Line, is een 500 meter lange ziplijn die de bergrug doorkruist. Beneden in het Emilio Wilson Museum maken de gasten kennis met de gebruiken, tradities, levensstijl en verhalen die St. Maarten de bijnaam ‘The Friendly Island’ hebben bezorgd.

Bonairecursief Mierenhoop

Van Malmok tot Willemstoren inspireert Bonaire tot opvallende bespiegelingen over mens, dier en landschap. Soms ontroerend, ingetogen dan wel uitbundig, vaak met een glimlach. De verwondering regeert bij deze getuigenissen over een bescheiden eiland in een zee vol zeggingskracht. Uw reactie is welkom via bonaire.cursief@gmail.com

Er ligt een pluizje op de grond. Als ik het wil oprapen zie ik dat het beweegt. Niet de wind blaast het voort, maar tientallen minuscule miertjes duwen het richting deur. Het pluizje is geen stofje, maar een vlieg. Hij ligt op zijn rug, pootjes omhoog, zijn zieltje op weg naar de vlieghemel. Met mijn leesbril op bekijk ik de krachtsinspanning van de zes-poters. Ik kan het niet goed zien. Ik pak de loep, ga op de grond liggen, ha, dit gaat beter. “Hallo,” zeg ik zachttjes. “Bon día señora, kon ta bai?”, zegt de grootste terwijl hij zijn kop in de nek legt om mij aan te kijken. Kleine kraal-oogjes worden gemaskeerd door twee enorme pluizige, krullende bakkebaarden. “Bon, danki, en hoe gaat het

met u? Wat bent u aan het doen?” “Señora, wij houden uw huis schoon. Wij verwijderen dood ongedierte, etensresten en andere artikelen die niet op een vloer thuishoren. Deze vlieg had zijn landingsgestel niet op tijd uitgedaan, dat werd een buiklanding, tja daar kan dat lijf niet tegen. Mannen! Zeg mevrouw eens gedag. Schouderen!!!” De mieren krielen door elkaar, tien seconden later staan ze keurig naast elkaar. “Dag mevrouw”, hoor ik tientallen keeltjes miepen. “Zo, genoeg beleefdheden, aan de arbeid!” De mieren stellen zich weer op bij het kadaver en duwen en trekken. Uit een ooghoek zie ik vier satéstokjes aan komen schui-

ven. Ze worden naast elkaar gelegd, de vlieg wordt erop geschoven. De mieren duwen en zo rolt het gevaarte naar buiten. Bakkebaard loopt rond, mompelt, maakt aantekeningen. “Nou mevrouw, ik wil niet veel zeggen, maar onder een kastje ligt een dode kakkerlak, broodkruimels, koek, hagelslag, een Melitta filterzakje en hondenbrokken. Ik zal dagelijks enkele horden opruimers en schoonmakers laten komen.” Diep beledigd vraag ik of hij helemaal betoeterd is, het is helemaal geen bende hier. Hagelslag eten we niet, dat is niet eens in huis, net als filterzakjes, we hebben een Senseo, en we hebben geen hond. Of ie zo vriendelijk wil zijn op te roten en nooit meer terug te komen. Onverstoorbaar wandelt hij naar de bank en klimt erop: “Dit witte eh ding, tja dat wordt een lastige, weet u hoeveel het weegt?” “Vijfenhalve kilo, het is een kater, hij heet Hercules en hij leeft!” “Weet u dat zeker, ik zie geen beweging.” Hij loopt van de staart, langs de buik en poten, naar de kop. Hercules opent een oog, steekt zijn tong uit, hapt, miertje wijlen. Kotsend spuugt hij een stel pluizige krullende haren uit.

Trudi Bijsterbosch

1e stap naar internationaal open zeeverdrag gezet

LONDEN — ‘s Werelds eerste poging om met een zeeverdrag de biodiversiteit in de open zee te beschermen is een feit. Na twee weken van onderhandelen zijn belangrijke eerste stappen gezet, schrijft Andrew Norton, directeur van het Internationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling (IIED), in een artikel voor persbureau IPS.

Afgelopen maandag werden twee weken van gesprekken door onderhandelaars van de Verenigde Naties (VN) afgerond. De inzet is een globaal verdrag om de mariene biodiversiteit in de open zee te beschermen. Het gaat om de internationale wateren voorbij de nationale grens van 200 zeemijl. Op het eerste gezicht, en gezien het belang en de omvang van de taak, hebben sommigen misschien het gevoel dat er niet veel vooruitgang is geboekt. Maar het is betekenisvol dat, ondanks alle meningen en belangen in de zaal, alle VN-lidstaten die deelnemen om tot een juridisch bindend verdrag te komen over het behoud en gebruik van biodiversiteit buiten de nationale rechtspraak (BBNJ), zich blijven engageren voor het doel.

Doelen duidelijk
Hoewel de lidstaten en het maatschappelijk middenveld

hadden verwacht dat de uitkomst van deze gespreksronde een ontwerpverdrag zou zijn, was dat niet het geval. Daarom zijn de besprekingen vergelijkbaar met vorige bijeenkomsten van de voorbereidende comités. Maar toch zijn de hoofdpunten van wat moet worden verwezenlijkt duidelijk: zorgen voor eerlijke toegang tot en het rechtmatig verdelen van de voordelen van de mariene genetische hulpbronnen; tot maatregelen komen rond beschermde mariene gebieden die gunstig zijn voor iedereen; processen uitwerken voor het opstellen van milieueffectbeoordelingen en het overeenkomen van een mechanisme om ontwikkelingslanden toegang te geven tot de noodzakelijke technologische middelen om de baten uit de oceanen te kunnen delen en van hen de actieve beheerders van de wereldzeeën te maken.

Geen van de bestuursmaatregelen die deze zaken behandelen, reiken momenteel verder dan 200 zeemijl van de kust. Er zijn gefragmenteerde regionale initiatieven zoals het Verdrag voor de Bescherming van het Marie-

ne Milieu van de Noordost-Atlantische Oceaan – het Oskar-Verdrag – maar niets dat de open zee in zijn geheel beheerst.

Open zee
Sommige landen, waaronder Rusland, IJsland en Japan, vinden dat voldoende. Maar hoewel regionale verdragen belangrijke bestuursmechanismen bieden, is geen enkel verdrag zo volledig dat het alle thema’s op de BBNJ-tafel behandelt, of opgaat voor dat deel van de oceaan dat 50 procent van de planeet beslaat – de open zee. Er bestaat een reëel risico dat gebrek aan goed bestuur de belangen dient van de rijkere landen die over de middelen beschikken om de biodiversiteit van de verre wateren te exploiteren – en zonder dat het grootste deel van de wereldbevolking mee kan profiteren. Daarom werkt het IIED aan de ondersteuning van de onderhandelaars van de Minst Ontwikkelde Landen (LDCs), de Kleine Eilandstaten (SIDS) en andere ontwikkelingslanden in het BBNJ-proces. Het beperken van beleid over de open zee tot louter regionale initiatieven zou niets anders betekenen dan een status-quo. We moeten een einde maken aan de versnippering van beleid en werken aan de totstandbrenging van een eerlijk en inclusief mondiaal zeeverdrag. Het gaat over het

delen van de helft van de planeet met de volledige wereldbevolking.

Minst ontwikkelde landen

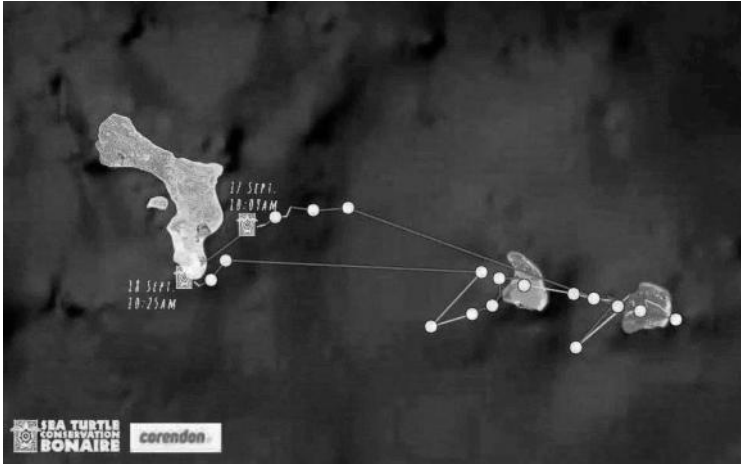
Alle lidstaten zijn erop uit om tot een concepttekst te komen tijdens de volgende BBNJ-bijeenkomst, een tekst die de focus vormt voor de onderhandelingen. Er moet ook meer tijd zijn om kwesties te bespreken zoals de financiering, institutionele regelingen en besluitvormingsprocessen. Wil de volgende ronde effectiever zijn, dan zouden we ook graag zien dat de meningen van mensen die rechtstreeks getroffen worden door een overeenkomst over de open zee, centraal staan in de onderhandelingen. Dat betekent dus een aanhoudende en grotere aanwezigheid van de minst ontwikkelde landen, kleine eilandstaten en andere ontwikkelingslanden aan de onderhandelingsstafel tijdens de lente van 2019.

Het is nog vroeg dag, dus ondanks enige frustratie over het tempo van de voortgang, is het belangrijk om optimistisch te blijven. IIED zal zich blijvend inzetten om realtime ondersteuning te bieden aan de afgevaardigden van bovengenoemde ontwikkelingslanden. Deze eerste ronde is meer dan een stap in de goede richting. We kijken uit naar de volgende ontmoeting.

Zeeschildpad ‘Bonni’ terug naar Bonaire

KRALENDIJK — De groene zeeschildpad ‘Bonni’ is na een bezoek aan de Aves teruggezwommen richting Bonaire. Dat constateerde Sea Turtle Conservation Bonaire (STCB) begin deze week.

De schildpad werd op 10 september uitgerust met een satellietzender, waarmee STCB haar kan volgen gedurende haar migratie naar haar foerageergebied. Het identificeren van de migratieroutes en foeragegebieden van zeeschildpadden draagt bij aan het begrip van de soort en biedt daarnaast waardevolle informatie ter ondersteuning van strategieën voor het behoud van zeeschildpadden in de regio. Drie dagen na haar vertrek bevond Bonni zich op 43

zeemijl van Bonaire, in het meest oostelijke deel van de Las Aves-archipel, ten noorden van Venezuela, tussen Bonaire en de Los Roques-archipel. Op 17 september ontdekte de STCB echter dat Bonni weer terug aan het zwemmen was naar Bonaire. Maandag

bleek dat zij teruggekeerd is, wellicht om nog een nest te leggen. Bonni is te volgen op de STCB-website en op de STCB Facebook- en Instagrampagina’s: www.bonaire-turtles.org, www.facebook.com/bonaireturtles, www.instagram.com/bonaireturtles.

High Tea voor bewoners Kas Hugenholtz

Foto: John Jairo Herrera

WILLEMSTAD — Kas Hugenholtz hield gisteren een High Tea voor zijn bewoners. Het evenement werd georganiseerd in het kader van Wereld Alzheimer Dag, de dag waarop jaarlijks wordt stilgestaan bij deze ziekte. De bewoners van het tehuis genoten volop van de lekkernijen en van de muziek, die door een dj werd verzorgd. “Ze kunnen misschien niet meer communiceren, maar nog wel genieten van muziek. Ze herkennen hun naasten vaak niet meer, maar genieten wel van de aandacht”, aldus Kas Hugenholtz. Ook het personeel, dat dag in dag uit klaarstaat voor de patiënten, genoot van het evenement.

Doden bij aanval op parade Iran

Mensen zoeken beschutting aan de kant van de weg.

TEHERAN — Zeker 24 mensen zijn om het leven gekomen toen schutters het vuur openden tijdens een militaire parade in de Iraanse stad Ahvaz. Ruim vijftig personen raakten gewond, berichten Iraanse media. Veel slachtoffers zouden in kritieke toestand verkeren.

De autoriteiten spreken over zeker vier aanvallers. Zij begonnen volgens sommige berichten te schieten bij een tribune met Iraanse functionarissen. Iraanse media berichten dat de schutters legeruniformen droegen en via een park kwamen aangelopen.

Videobeelden tonen chaotische toestanden. Mannen in militaire uniformen liggen op de grond terwijl kogels door de lucht vliegen. Burgers proberen zichzelf

ondertussen rennend in veiligheid te brengen. Er zouden meerdere leden van de Revolutionaire Garde zijn omgekomen. Dat machtige elitekorps staat los van de reguliere strijdkrachten. Over het lot van de aanvallers bestaat onduidelijkheid. Een legerwoordvoerder zei dat drie schutters ter plekke zijn gedood. Een vierde vader overleed in het ziekenhuis aan zijn verwondingen. Volgens andere berichten zijn twee aanvallers levend in handen ge-

vallen van de autoriteiten. De verantwoordelijkheid voor de aanslag is opgeëist door meerdere groepen. Het 'landelijk verzet van al-Ahvaz', een koepelorganisatie voor diverse groepen, zegt achter het bloedbad te zitten. Terreurgroep Islamitische Staat kwam via spreekbuis Amaq met dezelfde bewering, maar kwam niet met bewijs. De autoriteiten spreken tegen dat IS-strijders de aanval uitvoerden. De schutters zouden zijn getraind door twee Golfstaten, stelde de legerwoordvoerder. Ook zou er een verband zijn met Verenigde Staten en de Israëlische inlichtingendienst Mossad.

Beschuldiger Kavanaugh krijgt meer tijd

WASHINGTON — De vrouw die zegt te zijn misbruikt door de Amerikaanse kandidaat-opperrechter Brett Kavanaugh, krijgt iets meer tijd om afspraken te maken over de voorwaarden waaronder ze haar verhaal zal doen voor een Senaatscommissie. De deadline verloopt nu vanmiddag, bericht *The New York Times*.

Christine Blasey Ford vertelde in een interview dat ze in 1982 op een bed is geduwd door een stomdronken Kavanaugh. Hij zou haar hebben betast en hebben geprobeerd haar kleren uit te trekken. De vrouw is in principe bereid daar een verklaring over af te leggen, maar er wordt nog gesteggeld over de voorwaarden. De advocaten van Blasey en de commissie onderhandelen onder meer over het aantal

televisiecamera's dat aan te wezig mag zijn. Ook willen de Republikeinen dat een externe jurist vragen stelt aan de vrouw, die op haar beurt wil dat senatoren dat zelf doen.

Voor de Republikeinen, die een nipte meerderheid hebben in de Senaat en de commissie, staat veel op het spel. Rechters voor het hoogerechtshof worden voor het leven benoemd. De voorzitter van de Senaatscommissie heeft eerder aangekondigd dat maandag zal worden gestemd over de kandidatuur van Kavanaugh als

geen akkoord wordt bereikt over de getuigenis van Blasey.

Ook de Amerikaanse president Donald Trump heeft zich uitgesproken over de zaak. Hij zei op Twitter dat destijds vast onmiddellijk aangifte is gedaan van de vermeende aanval, als die 'zo erg was' als Blasey beweerdde. De president vroeg haar die gegevens openbaar te maken.

Kavanaugh ontkent zich schuldig te hebben gemaakt aan het misbruik. Hij zegt graag te willen getuigen om zijn naam te zuiveren. De rechter kreeg gisteren ook steun van tientallen vrouwelijke kennissen, die een persbijeenkomst hielden in een hotel om het voor hem op te nemen.

Bijna 1000 parachutisten op Ginkelse Heide

EDE — Bijna 1000 militaire parachutisten deden vandaag op de Ginkelse Heide bij Ede mee aan de herdenking van operatie Market Garden. Ze speelden de massale luchtlandingen uit september 1944 na. Bij de officiële herdenking op de heide waren nog negentien hoogbejaarde Britse en Poolse veteranen aanwezig.

Volgens de gemeente Ede kwamen er tienduizenden toeschouwers op het spektakel af. Vooral vanmorgen leidde dat tot opstoppingen in en rond Ede. Er reden extra pendelbussen om toeschouwers vanuit Ede naar de heide te brengen. Een afslag op de snelweg A12 was enige tijd afgesloten omdat het verkeer op de aansluitende provinciale weg helemaal stilstond. De drukte nam af toen het slechter weer werd. De laatste paradijshof worden voor het leven benoemd. De voorzitter van de Senaatscommissie heeft eerder aangekondigd dat maandag zal worden gestemd over de kandidatuur van Kavanaugh als

gon 74 jaar geleden de operatie Market Garden, het offensief waarmee de geallieerde landen snel een einde wilden maken aan de Tweede Wereldoorlog. De opmars stakte toen de bevrijders bij de Slag om Arnhem de Rijnbrug in die stad niet konden veroveren op de Duitse bezetters.

Een bezoeker van de Airborne Luchtlandingen vond vandaag bij de Ginkelse Heide een Britse handgranaat uit de Tweede Wereldoorlog. De Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD) moest komen om de granaat te laten ploffen. Voor Ede was de herdenking vandaag een soort generale repetitie voor volgend jaar, als Market Garden 75 jaar geleden is. Die herdenking wordt zeer groots angepakt. Nu al is duidelijk dat er dan maatregelen genomen moeten worden om de drukte in goede banen te leiden. Vandaag stond er zo'n mensenmassa op de heide dat de parachutisten met moeite konden landen.

Rutte loodst begrotingsplan soepel door Kamer

DEN HAAG — Premier Mark Rutte heeft gisteren zonder veel moeite de kabinetsplannen voor volgend jaar door de Tweede Kamer gelooft. Het grootste pijnpunt, de afschaffing van de dividendbelasting, stuit weliswaar op onoverkomelijke bezwaren bij de oppositiefracties, maar de premier hield vol dat de maatregel nodig is voor de Nederlandse economie. Een door de voltallige oppositie ingediend voorstel om alternatieven te onderzoeken voor het bijna 2 miljard kostende plan, wees hij af.

Ook op andere punten heeft de Rutte nauwelijks iets toe te geven. De oppositie wist wel te bereiken dat een bezuiniging van 19,5 miljoen euro op leerwerkplekken voor mbo'ers en vmbo'ers ongedaan wordt gemaakt. Een motie van PvdA-leider Lodewijk Asscher kreeg brede steun.

Verder kon een CDA-motie op instemming rekenen om de kennis en ervaring van sociale werkplaatsen te gebruiken om mensen met een beperking aan het werk te helpen. Een veel verdergaand SP-voorstel, om de

sociale werkvoorziening in haar oude glorie te herstellen, kreeg geen meerderheid. Rutte was niet alleen streng voor de oppositie, maar ook voor zijn eigen VVD. Een suggestie van de liberale fractieleider Klaas Dijkhoff om misdaden in probleemwijken harder te bestraffen dan elders, zal het kabinet niet overnemen. Wel is de premier bereid een onderzoek te laten verrichten naar de aanpak van integratieproblemen in andere landen. Eerder hadden de regeringspartijen CDA, D66 en ChristenUnie ook al negatief gereageerd op Dijkhoffs plan.

Jos B. beroept zich nog op zijn zwijgrecht

HILVERSUM — Jos B., die wordt verdacht van betrokkenheid bij de dood van Nicky Verstappen, beroept zich voorsnood op zijn zwijgrecht. “Op dit moment is er geen inhoudelijke verklaring afgelegd. Die gaat er komen, op het moment dat hij daar klaar voor is”, zei zijn advocaat Gerald Roethof in *Nieuwsuur*.

Volgens Roethof is het een misvatting dat het niet direct afleggen van een verklaring een teken van schuld zou zijn. “De belangrijkste reden is dat als er een verklaring komt, ik niet achteraf van het Openbaar Ministerie of de rechtbank wil horen dat er iets tegenstrijdig is”, lichtte Roethof toe. “Hij moet praten over een zaak van twintig jaar geleden. Probeer dat maar eens terug te halen.” Wanneer B. met zijn verklaring zal komen en hoe die zal luiden, wil de raadsman nu nog niet zeggen.

Misdaadverslaggever Peter R. de Vries, die de familie

van de omgekomen jongen al jaren bijstaat, zegt dat het voor hen erg moeilijk is dat B. 'op de meest simpele vragen geen antwoord geeft'. De Vries noemde dat in de talkshow *Pauw* 'laf en getuigen van minachting' van de nabestaanden. Hij zat gisteravond in het tv-programma tegenover Roethof. De twee botsten onder meer over het belang van een DNA-spoor van B. op de onderbroek van Nicky Verstappen. De jongen werd in 1998 dood gevonden op de Brunsummerheide in Limburg, waar hij op zomerkamp was.

Advocaat Roethof herhaalde

tijdens zijn tv-optredens dat volgens hem 'geen bewezenverklaring kan volgen in deze zaak'. Over de verdenking van seksueel misbruik zegt de raadsman dat volgens hem helemaal niet vaststaat dat de elfjarige jongen daar daadwerkelijk slachtoffer van is geworden.

Dat justitie B. inmiddels ook van het bezit van kinderporno verdenkt, noemt Roethof 'karaktermoord'. Volgens hem is een gering aantal afbeeldingen gevonden. “Het is onduidelijk wie de computer heeft gebruikt en of het bijvangst was.”

Jos B.'s weigering om vrijwillig DNA-materiaal af te staan aan de politie zegt volgens de advocaat ook niets over diens schuld of onschuld. “Hij was niet in Nederland.”

China wil sancties VS van tafel

PEKING — Het Chinese ministerie van Defensie eist dat Amerikaanse sancties tegen een Chinees militair agentschap worden geschrapt. Gebeurt dat niet, dan zullen de Verenigde Staten daar 'de gevolgen van ondervinden'.

Washington stelde afgelopen week strafmaatregelen in tegen het Chinese agentschap dat gaat over wapeninkopen en de directeur van die dienst. De sancties hingen

samen met de aankoop van Russisch militair materieel, waaronder gevechtsvliegtuigen van het type SU-35, bij wapenexporteur Rosoboron-export. De Chinezen over-

traden met de aankoop de Amerikaanse sancties tegen Rusland. Het Chinese ministerie van Defensie zegt nu dat de VS 'niet het recht hebben' zich te bemoeien met een dergelijke 'normale' vorm van militaire samenwerking.

Zie ook pagina 15: China zegt handelsbesprekingen VS af

Dodental scheepsramp Tanzania boven 200

Reddingswerkers hoorden geluiden die wezen op de aanwezigheid van overlevenden.

UKARA — Het aantal doden van de scheepsramp op het Victoriameer in Tanzania is gestegen tot 207. Dat meldde de staatsomroep TBC.

Duikers wisten vandaag nog wel een man uit het wrak van de overbeladen ferryboot te halen. Reddingswerkers hadden geluiden gehoord die

wezen op de aanwezigheid van overlevenden. Daarop gingen duikers weer op zoek naar slachtoffers. Er komen ondertussen ook nog steeds

lichamen bovendrijven bij de veerboot. Minister Isack Kamwelwe (Communicatie) zei dat nabestaanden zijn begonnen met de identificatie van overleden slachtoffers. Het dodental loopt mogelijk nog verder op. Er waren vol-

gens sommige schattingen 300 of zelfs 400 mensen aan boord toen de veerboot kapseisde bij Ukerewe-eiland. Aan boord was eigenlijk maar plaats voor honderd personen, zei een lokale functionaris tegen de krant *The Citizen*.

Trump wil af van 'stank' bij Justitie

SPRINGFIELD — De Amerikaanse president Donald Trump wil het ministerie van Justitie zuiveren van 'slechte mensen'. In een toespraak tijdens een verkiezingsbijeenkomst in Springfield zei Trump gisteravond dat op het ministerie 'een aanhoudende stank' hangt waar hij van af wil.

Eerder gisteren berichtte *The New York Times* dat onderminister van Justitie Rod Rosenstein aan de FBI heeft voorgesteld geheime opnames te maken van de chaos die in het Witte Huis heerst. Rosenstein zou zo materiaal willen verzamelen dat mogelijk maakt om een afzettingsprocedure tegen de president te beginnen.

“Kijk nou toch naar wat er wordt blootgelegd”, zei Trump. “We hebben geweldige mensen op het ministerie van Justitie, maar er zijn ook een paar hele slechte.” Dreigend liet hij erop volgen: “Julie hebben gezien wat er is gebeurd bij de FBI. Daar zijn ze allemaal weg.”

Euro

Winst

AMSTERDAM — De Europese aandelenbeurzen zijn gisteren na de winsten van donderdag opnieuw in de plus gesloten. De handelszorgen verdwenen wat naar de achtergrond en het sentiment werd gesteund door de recordstanden op Wall Street van een dag eerder. Belegers verwerkten verder onder meer uitspraken van de Britse premier Theresa May over de brexit.

De AEX-index op Beursplein 5 sloot 0,4 procent hoger op 549,79 punten. De MidKap sloot vlak op 785,75 punten. De beursgraadmeters in Frankfurt en Parijs kregen er tot 0,9 procent bij.

De waarde van het Britse pond ging flink omlaag ten opzichte van de dollar en de euro na de uitspraken van May. Die zei dat de onderhandelingen met vertegenwoordigers van de Europese Unie in een impasse zijn. De beurs van Londen won 1,7 procent.

Shell won 1 procent. Het olie- en gasconcern is naar verluidt in gesprek om zijn belang in een olieveld in de Golf van Mexico te verkopen aan Focus Oil. Bij een deal zou de deelneming van Shell in het veld Caesar Tonga gewaardeerd kunnen worden op zo'n 1,3 miljard dollar.

Koploper bij de hoofdfondsen was kabel- en telecomconcern Altice Europe met een winst van 2,5 procent. Vastgoedinvesteerder Unibail-Rodamco-Westfield was de grootste daler met een verlies van 2,1 procent.

De euro was 1,1739 dollar waard, tegen 1,1746 dollar een dag eerder. Een vat Amerikaanse olie zakte 0,2 procent in prijs tot 70,18 dollar. Brentolie werd 0,4 procent duurder op 78,43 dollar per vat.

Wall Street

Record

NEW YORK — De aandelenbeurzen in New York zijn gisteren gesloten met een nieuw record voor de toonaangevende Dow-Jonesindex. Angst voor de gevolgen van de handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China verdween verder naar de achtergrond. De technologiesector stond daarentegen juist onder druk.

De Dow-Jonesindex sloot 0,3 procent hoger op 26.736,10 punten. De S&P 500 zakte een fractie tot 2929,65 punten. De Dow en de S&P 500 vestigden donderdag allebei records. De technologiegraadmeter Nasdaq ging 0,5 procent omlaag tot 7986,96 punten.

Minister van Financiën Kim Dong-yeon van Zuid-Korea gaf aan optimistisch te zijn over het sluiten van een nieuw handelsakkoord met de VS. Parlementariërs dreigden echter een nieuw handelspact tegen te houden als de VS nieuwe importheffingen op Koreaanse auto's en auto-onderdelen invoert.

Softwaremaker Adobe Systems zakte 2,1 procent. Dat bedrijf kondigde aan marketingsoftwaremaker Marketo te kopen voor 4,75 miljard dollar. Medisch technologiebedrijf Medtronic kondigde ook een overname aan en steeg 0,4 procent. Het neemt Mazor Robotics (plus 10,2 procent) over voor ruim 1,6 miljard.

Tesla ging 0,3 procent omhoog. De maker van elektrische auto's is weer een hoge manager kwijt. Liam O'Connor, die de aanlevering van onderdelen onder zijn hoede had, is de vijfde hoge manager die Tesla in korte tijd verlaat. Verder kwam naar buiten dat het bedrijf deze week 3800 auto's van het type Model 3 heeft gemaakt.

Pensioenfonds kritisch over kippen McDonald's

CHICAGO — Een grote aandeelhouder van McDonald's heeft zijn zorgen geuit over de manier waarop de fastfoodketen met kippen omgaat. Het New York Retirement Fund, het op twee na grootste publieke pensioenfonds in de Verenigde Staten, dringt aan op verbeteringen van de leefomstandigheden voor kippen.

Het pensioenfonds van de staat New York haakt in op een bredere campagne waarbij onder meer beroemdheden McDonald's vragen om het voorbeeld te volgen van concurrenten als Burger King en Subway. Die zetten bescheiden stapjes op het gebied van dierenwelzijn door onder meer over te stappen op humaner gefokte kippenrassen en andere slachtmethodes. Het is het pensioenfonds overigens niet te doen om dierenwelzijn *an sich*. New York Retirement Fund maakt zich in zorgen over reputatieschade en financiële gevolgen voor het bedrijf en zijn aandeel-

houders. Het pensioenfonds zelf heeft een belang van 300 miljoen dollar in McDonald's. McDonald's heeft eerder aangekondigd vóór 2025 over te stappen op eieren van kippen met iets meer leefruimte, en op varkens die niet meer uitsluitend in kratten worden

gehouden vóór 2022. Voor kippen zijn geen doelstellingen geformuleerd. The Humane Society of the United States, de organisatie achter de campagne voor verbetering van dierenwelzijn bij McDonald's, is blij met de oproep van het pen-

sioenfonds. "Dat McDonald's zijn kippen laat lijden terwijl concurrenten stappen nemen om hun behandeling te verbeteren, is inderdaad reden tot zorg voor investeerders. We zijn blij dat de staat New York dat inziet en op veranderingen aandringt."

'Google houdt memo over China-plan tegen'

MOUNTAIN VIEW — Google heeft medewerkers onder druk gezet om een interne memo te wissen. De memo was geschreven door een medewerker van Google en bevat informatie over de lancering van een geenssureerde zoekmachine in China, zo meldt nieuws-site *The Intercept*.

Google trok zich acht jaar geleden terug uit China uit protest tegen de verplichte censuur door de overheid van internetdiensten. Sinds vorige maand doen echter geruchten de ronde dat Google werkt aan een terugkeer in China met een zoekmachine die voldoet aan de eisen van de Chinese internetwaakhond. In de memo die rondging in op het hoofdkantoor van Google in Mountain View, in de buurt van San Francisco

stonden details over de nieuwe Chinese zoekmachine. Zo zouden gebruikers moeten inloggen en zou hun locatie worden gevolgd. Dat laatste doet Google overigens meestal ook in andere landen. In dit geval zouden de gegevens echter worden gedeeld met de overheid.

Honderden medewerkers spraken zich eerder al uit tegen het voornemen terug te keren in China. De zoekmachine zou bepaalde websites en zoektermen blokkeren. Zij zien de medewerking aan censuur als onethisch. Google heeft een opmerke-

lijke passage in de gedragsregels voor personeel. Het gebod 'don't be evil' – wees niet kwaadaardig – is weliswaar onlangs bij een revisie weggestopt in een voetnoot, maar de medewerkers van Google vinden dat de plannen voor China strijdig zijn met die regel.

Doorstart voor 2 kampeerwinkels Vrijbuiters

ZAANDAM — Twee van de vier kampeerwinkels van Vrijbuiters maken een doorstart. De megawinkels in Zaandam en Gouda zijn overgenomen door kampeerspecialist Vervat, die zelf ook al een 'megastore' voor kampeerartikelen heeft in Rotterdam.

Volgens Vervat is een groot deel van de werkgelegenheid van de twee Vrijbuiters die op zaterdag weer

opengaan, gered. Vrijbuiters is een begrip onder kampeerenthousiastelingen, net zoals Vervat dat is in de

regio Rotterdam. De webwinkel van Vrijbuiters komt naar verwachting eind november weer op gang. De garantie op producten van Vrijbuiters wordt ook overgenomen door Vervat. Vrijbuiters vroeg begin augustus faillissement aan. Het bedrijf ging volgens de curator ten onder aan een combinatie van ambitieuze groei doelstellingen en langjarige verplichtingen. Wat er gebeurt met de winkels

in Roden en Roermond is onduidelijk. Vervat zegt wel ambities te hebben op termijn ook in het noorden en zuiden weer een kampeerpunt te openen.

Vrijbuiters was ook eigenaar van tentenmerk De Waard, dat een eigen winkel had in Heerde. Dat merk en die winkel werden eerder al ingelijfd door Sunshine Group, dat meerdere kampeermarken bezit.

'VS dicht bij Nafta-deal zonder Canada'

WASHINGTON — De Verenigde Staten staan op het punt de onderhandelingen voor een nieuw Noord-Amerikaans handelsverdrag voort te zetten zonder Canada. Economisch adviseur van het Witte Huis Kevin Hassett zei gisteren dat het bijna zover is dat alleen nog maar met Mexico wordt gesproken.

De VS, Mexico en Canada vormen sinds de jaren negentig een vrijhandelszone. President Donald Trump noemde het Noord-Amerikaans Vrijhandelsverdrag Naf-

ta meerdere keren 'de slechtste deal ooit' voor de VS en dreigde de afspraken op te zeggen.

Er is nog maar iets meer dan een week over tot de deadline van 1 oktober voor er een nieuwe tekst moet liggen voor een verdrag. Volgens Hassett dringt de tijd. Hij zegt verbaasd te zijn dat Canada niet instemt met de door de VS en Mexico opgestelde voorstellen voor een nieuw verdrag.

Het Canada van premier Justin Trudeau is een ferme criticaster van het beleid van Trump, onder meer ten aanzien van migratie.

TOKIO — De Japanse autogigant Toyota gaat Google toestaan smartphones te verbinden met auto's van het merk. Dat meldt persbureau Bloomberg op basis van ingewijden. Eerder hield Toyota de boot nog af bij zowel Google als het concurrerende systeem van Apple, maar de gestegen vraag van autorijders naar verbinding met telefoons heeft Toyota mogelijk over de streep getrokken.

Een samenwerking van Toyota en Google wordt mogelijk volgende maand

bekendgemaakt. Onlangs sloot Google al een samenwerking met een verbond van Renault, Nissan en Mitsubishi. Die deal gaat echter veel verder. Google levert daarbij de volledige infotainmentsoftware voor de auto's in plaats van dat slechts telefoons toegang krijgen tot de systemen van de auto.

De samenwerking van Google met de drie automerken was een flinke klap voor TomTom, dat afgelopen week hard onderuitging op de beurs. TomTom levert ook infotainmentdiensten aan automakers.

Ikea niet naar Zaandam

AMSTERDAM — Ikea gaat geen groot woonwarenhuis neerzetten in Zaandam. Dat heeft de Zweedse woonwinkelketen besloten, bevestigt Ikea naar aanleiding van berichtgeving van het Noordhollands Dagblad. Ook elders in Nederland zijn er geen plannen om nieuwe grote winkels te plaatsen. Een woordvoerder van Ikea laat weten dat het bedrijf in

Nederland wel inzet op uitbreiding van de webwinkel. Ook kijkt het bedrijf volgens de zegsvrouw altijd naar nieuwe mogelijkheden zonder specifiek aan te geven wat die zijn. In sommige andere landen experimenteert Ikea ook met kleinere stadswinkels.

Ikea heeft in Nederland dertien woonwarenhuizen.

Airbnb wil verhuurders aandelen geven

SAN FRANCISCO — Airbnb is van plan sommige verhuurders die gebruikmaken van zijn platform te belonen met aandelen in het bedrijf. De woningverhuursite stuurde een brief met informatie over dat plan naar de Amerikaanse toezichthouder SEC, zo meldt nieuwssite Axios. De beurswaakhond, die ook toeziet op aandelen die niet aan de beurs zijn genoteerd, zoals die van Airbnb, wordt in de brief gevraagd zijn regels ten aanzien van bedrijven als Airbnb aan te passen. Bedrijven belonen medewer-

kers vaker met aandelen, maar het verstrekken van aandelen aan gebruikers van een platform is nu nog niet toegestaan. Airbnb wil met het plan het gebruik van zijn platform stimuleren. "Airbnb is een bedrijf dat afhankelijk is van zijn gebruikersgemeenschap. We zouden niets zijn zonder onze verhuurders. We willen onze trouwste verhuurders belonen met aandelen, maar de regels moeten daarvoor veranderen", zegt Airbnb-topman Brian Chesky in een reactie tegen Axios.

China zegt handelsbesprekingen VS af

NEW YORK — In een nieuwe escalatie van de handelsoorlog met de Verenigde Staten heeft China geplande handelsbesprekingen over invoerheffingen geannuleerd.

Volgens de Wall Street Journal gaat een bezoek van vicepremier Liu He aan Washington volgende week niet door. Een delegatie die het bezoek zou voorbereiden blijft eveneens thuis. Volgens de krant zijn de nieuwe importtarieven die

de VS invoeren op 200 miljard dollar aan Chinese goederen de reden. Deze tarieven worden maandag van kracht. In reactie hierop kondigde China vorige week ook al aan heffingen in te voeren van 5 tot 10 procent op 5207 soorten Amerikaanse producten met een totale importwaarde van 60 miljard dollar.

Het Amerikaanse ministerie van Financiën had volgens de krant voorgesteld om verder te praten.

NEW YORK				AMSTERDAM			
	21-Sep				21-Sep		
DOW JONES	26.736,10	+0,38%	AEX	549,79	+0,43%		
S&P 500 INDEX	2.929,65	-0,23%	ARCELORMITTAL	27,52	+0,55%		
NASDAQ	8.024,22	-0,05%	AEGON NV	5,56	+1,54%		
AMAZON.COM INC	1.932,56	-0,60%	KONINKLIJKE AHOL	19,32	+2,04%		
APPLE INC	219,51	-0,24%	AKZO NOBEL	82,40	-0,36%		
BAIDU INC-SP-ADR	229,99	-0,27%	ASML HOLDING NV	161,68	-0,15%		
BERKSHIRE HATH-B	220,86	-0,37%	DSM (KONIN)	92,98	+0,61%		
BOEING CO/THE	372,07	+1,25%	HAL TRUST	152,00	+0,26%		
CITIGROUP INC	74,88	+0,12%	HENKENS NV	82,26	+1,06%		
COCA-COLA CO	48,49	-0,33%	ING GROEP NV	11,63	+0,96%		
COSTCO WHOLESALE	235,55	+0,70%	KPM (KONIN) NV	2,34	+0,82%		
WALT DISNEY CO	110,65	-0,87%	KONINKLIJKE PHIL	39,10	-0,51%		
3D SYSTEMS CORP	19,05	-1,50%	RANDSTAD NV	48,02	-0,99%		
EBAY INC	34,09	-0,45%	ROYAL DUTCH SH-A	26,62	+0,95%		
FACEBOOK INC-A	164,49	-0,92%	TOMTOM	6,36	-0,75%		
GENERAL ELECTRIC	12,41	-0,40%	TOTAL SA	54,90	+0,29%		
ALPHABET INC-A	1.185,50	-0,51%	UNILEVER NV-CVA	48,11	+0,53%		
HP INC	25,87	+0,70%	W.P. STEWART HOL	483,50	+0,99%		
HOME DEPOT INC	212,52	+0,69%					
INTEL CORP	46,91	-0,61%	SCOTIABANK FUNDS	20-Sep			
JOHNSON&JOHNSON	142,19	+0,15%	MONEY MARKET	13,2612	+0,01%		
MICROSOFT CORP	114,48	+0,80%	US DOLLAR BOND	2,5828	+0,10%		
PROCTER & GAMBLE	85,72	+0,42%	GLOBAL GROWTH	3,3907	+0,70%		
ROYAL DUTCH-ADR	67,21	+0,58%	US GROWTH	17,7946	+0,56%		
STARBUCKS CORP	57,53	+1,95%	CANADIAN GROWTH	2,7369	+0,56%		
TWITTER INC	28,05	-2,55%					
WALMART INC	96,07	+0,33%	BGF CONT EUR FLEX	30,20	+1,41%		
EXCHANGE TRADED FND	21-Sep		BGF EMTK BOND	17,25	+0,35%		
ALERIAN MLP - AMLP	10,80	-0,25%	BGF FIX INC GBL OP	13,93	+0,00%		
ISH GBL HY BD - GHY	49,64	-0,08%	BGF GBL ALLOCATION	56,79	+0,48%		
ISH IOBOX HY BD - HYG	86,22	+0,00%	BGF USD CORE BOND	16,22	-0,12%		
ISH SELECT DIV - DIVY	102,26	+0,27%	BGF USD HI YIELD BND	32,87	-0,03%		
ISH MSCI EMTK - EEM	43,27	+0,55%	TEMPLETON GBL BND	24,31	+0,00%		
ISH MSCI PAC - EPP	45,82	+0,28%	TEMPLETON ASIAN SM	51,92	+0,35%		
ISH RUSSELL - INW	174,44	+0,17%	CURRENCIES	21-Sep			
ISH S&P 500 - SPY	177,42	+0,20%	YERUSD	112,6300	+0,12%		
ISH EUROPE - IEV	45,79	+0,07%	EURUSD	1,1737	-0,18%		
INVECO QQQ TRUS	184,70	-0,01%	CANUSD	1,2913	+0,02%		
INVESCO DB COMMO	17,47	+0,11%	GBPUSD	2,3067	-1,34%		
SPDR S&P INT DIV-DWX	38,40	-0,81%	COMMODITIES	21-Sep			
SPDR S&P MID 400	372,00	-0,28%	OIL WTI	70,44	+0,17%		
SPDR S&P 600 SMA	76,78	-0,10%	GOLD	1196,92	-0,85%		
VANGUARD RET - VNO	82,90	+0,11%	SILVER	14,33	+0,10%		
WSDOMTR JAP H EQ-OXJ	57,48	+0,51%	WHEAT	524,00	+0,29%		
Source Bloomberg							

A Standard Of Excellence Since 1916

MADURO & CURIEL'S BANK N.V.
Private Banking & Investment Services

Lio Capriles Banking Center, Schottegatweg (Oost) z/n
P.O. Box 305, Curaçao, Tel. 466-1818, Fax. 466-1633
e-mail: pbis@mcb-bank.com, website: www.mcb-bank.com/pbis

Fukunaga gaat nieuwe Bondfilm regisseren

Foto: AFP

Cary Joji Fukunaga gaat de 25e James Bond-film regisseren, maakten producenten Michael G. Wilson en Barbara Broccoli en hoofdrolspeler Daniel Craig bekend via Twitter. De 41-jarige Amerikaanse regisseur Fukunaga maakte eerder onder meer het eerste seizoen van de HBO-serie True Detective en de films Jane Eyre en Beasts of No Nation. “We zijn verheugd om met Cary samen te werken. Zijn veelzijdigheid en innovatie maken hem een uitstekende keuze voor ons volgende James

Bond-avontuur”, aldus de producenten. Het was een tijd onzeker wie de regie van de nieuwe film over geheim agent 007 op zich zou nemen. Regisseur Danny Boyle moest het project daags voor de start van de opnames verlaten, naar verluidt wegens een creatief meningsverschil met de producenten. De opnames van de opvolger van Spectre beginnen later dan gepland, en wel op 4 maart 2019 in de Pinewood Studios. Op 14 februari 2020 moet de nog titelloze film wereldwijd in de bioscoop te zien zijn.

Meer broedende kraanvogels in Nederland

Foto: Shutterstock

In Nederland is dit jaar een recordaantal broedpaartjes van kraanvogels geteld. Volgens de Vogelbescherming waren er 32 broedpaartjes, tien meer dan in 2017. In 2014 werden er acht geteld. Ongeveer 25 tot 26 paren van de grote grijze vogel met de rode vlek achter op de kop legden eieren, twaalf daarvan kregen kuikens. Van de twintig getelde kuikens vlogen er uiteindelijk zeven uit. In verhouding tot het aantal

broedparen is dat volgens de Vogelbescherming een teleurstellend eindresultaat. Door de droogte was er weinig voedsel en waren de nest- en slaapplekken moeilijker bereikbaar voor roofdieren.

Driekwart van de paren verblijft in Drenthe en Friesland. Dit jaar hebben de kraanvogels ook voor het eerst gebroed in Brabant en Limburg.

Alvin Ailey naar Nederland

Foto: Shutterstock

Het Alvin Ailey American Dance Theater komt voor het eerst in een kwart eeuw weer naar Nederland. Het zal in september 2019 vier dagen lang in het Nieuwe Luxor Theater in Rotterdam te zien zijn. Het Alvin Ailey American Dance Theater (32 dansers) is een van de belangrijkste dansgroepen van de Verenigde Staten. Het gezelschap, dat zestig jaar triomfen viert, werd door al 25 miljoen mensen in 71 landen gezien. Het Amerikaanse Congres gaf de groep tien jaar geleden de titel ‘American cultural ambassador to the world’. De optredens van dit danstheater zijn de eerste voorstellingen waarmee het Rotterdamse Luxor Theater en het in Den Haag gevestigde Holland Dance Festival gezamenlijk Rotterdam op de kaart willen zetten als dansstad, met dansvoorstellingen die anders niet in Nederland te zien zouden zijn.

Mensen

Kim stuurt lading paddenstoelen naar Zuid-Korea

Foto: ADP

De Noord-Koreaanse dictator Kim Jong-un heeft een grote lading eetbare paddenstoelen naar Zuid-Korea gestuurd. Het gaat om een cadeau voor de Zuid-Koreaanse president Moon Jae-in, bericht persbureau *Yonhap*. Het opvallende geschenk is inmiddels aangekomen op een luchtmachtbasis bij Seoul, zei de woordvoerder van Moon. Het zou gaan om zo’n twee ton paddenstoelen. De president heeft opdracht gegeven de dure lekkernijen uit te delen. Ze gaan naar Zuid-Ko-

reanen die gescheiden leven van verwanten in buurland Noord-Korea en buiten de boot vielen bij een reunie. “Ik hoop dat de geur van de paddenstoelen, die nog ruiken naar Noord-Korea, enige troost kan bieden”, zou Moon hebben gezegd.

De Zuid-Koreaanse leider reisde deze week naar Noord-Korea voor een meerdaagse top. Hij bezocht donderdag de berg Paektu met Kim. Dat gold als het symbolische einde van de top.

Nederland in kopgroep van online kopen

Vier op de vijf Nederlanders kochten vorig jaar weleens iets online. Daarmee zit Nederland in de kopgroep van Europa. Alleen in het Verenigd Koninkrijk, Zweden, Denemarken en Luxemburg hebben mensen nog net iets vaker spulletjes gekocht bij webshops. Na Nederland volgt een klein gat naar Duitsland en Finland. In Bulgarije en Roemenië is online winkelen het minst populair.

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek is online winkelen sterk toegenomen in heel Europa. In 2007 deed een op de drie Europeanen dat, in 2017 was het meer dan de helft. Nederlanders en andere Europeanen kopen vooral kleren online. In vergelijking met andere landen bestellen Nederlanders ook vaak hun boodschappen op internet.

‘Toilet op alle stations en in alle treinen’

In alle treinen en op alle stations moet een toilet komen. Dat geldt ook voor sprinters in de regio en kleine haltes. Dat zegt de ombudsman voor het openbaar vervoer Annetje van Toom woensdag in *De Telegraaf*.

“We krijgen meer klachten over het ontbreken van wc’s op het spoor. Dat kan anno 2018 natuurlijk niet meer”, aldus Den Toom. “Als je moet dan moet je. Vooral ouderen en zieken kunnen in grote problemen komen als ze onderweg niet tijdig naar het toilet kunnen.”

Reizigers moeten volgens Van Toom ‘s avonds vaak lange tijd wachten op verlaten

stations waar geen toilet is. “Het is niet alleen een probleem op het platteland, maar ook in de Randstad.”

Den Toom krijgt steun van reizigersvereniging Rover. NS laat weten maatregelen te nemen om het wc-probleem op te lossen, zowel in treinen als op de stations. Enkele jaren terug besloot de NS al na veel discussie om sprinters weer standaard van toiletten te voorzien.

‘Slimme tv raakt te snel uit de tijd’

Foto: Shutterstock

Fabrikanten van smart-tv’s moeten garanderen dat apps het ten minste zes jaar blijven doen. Die eis legt de Consumentenbond in Nederland bij de fabrikanten op tafel. Bij een meldpunt van de organisatie zijn het afgelopen halfjaar 300 klachten binnengekomen over ‘slimme’ televisies waarop bepaalde apps na enkele jaren al niet meer worden ondersteund. Bijna de helft van de klachten gaat over het verdwijnen van de app van de Nederlandse Publieke Omroep. De NPO-app wordt niet meer ondersteund voor smart-tv’s die voor 2014 zijn geproduceerd. De NPO legde eerder uit dat de app steeds meer

functies krijgt. De software op iets oudere smart-tv’s zou dat niet aankunnen. “Consumenten kopen bewust een tv waarop ze apps kunnen gebruiken en betalen daar ook voor”, zegt directeur Bart Combée van de Consumentenbond. De bond richt zich vooral tot fabrikanten, met Samsung als marktleider. Zij zouden afspraken moeten maken met app-makers, zodat de programma’s het blijven doen zolang de tv wordt gebruikt. Voor gedupeerden wil de bond compensatie. “Bijvoorbeeld in de vorm van een gratis mediaspeler om apps te kunnen blijven gebruiken.”

Politie: Beruchte kattendoder bestaat niet

Foto: Shutterstock

De Britse autoriteiten hebben het bestaan ontkracht van de zogeheten ‘Croydon cat killer’, die het gemunt zou hebben op katten bij Croydon. Uit onderzoek blijkt dat de ‘moorden’ vermoedelijk zijn gepleegd zijn door één of meerdere vossen, berichten Britse media. De politie stelde in 2015 een onderzoek naar de vermeende kattendoder. Er waren meerdere dieren teruggevonden zonder kop of staart, met veel commotie tot gevolg. Er werkten op enig punt meer dan vijftien rechters aan de zaak. Behulpzame

dierenrechtenactivisten loofden een beloning van 10.000 pond uit voor de gouden tip over de dader.

Na drie jaar onderzoek blijkt er geen enkel bewijs te zijn van menselijke betrokkenheid. Wel zijn er camera-beelden waarop vossen rondlopen met lichaamsdelen van dode katten. Die waren mogelijk eerst geraakt door een voertuig, waarna andere dieren zich tegoede deden aan de stoffelijke resten.

De politie kan niet zeggen wat het jarenlange onderzoek precies heeft gekost.

Buckles

By David Gilbert

Beetle baily

By Mort Walker

Baby blues

Door Jerry Scott & Rick Kirkman

Van Bommel: Topper draait om prestige

EINDHOVEN — PSV kan morgen een gat van vijf punten slaan met Ajax, maar dat wil volgens trainer Mark van Bommel niet zeggen dat de topper in Eindhoven nu al cruciaal wordt in de titelstrijd.

Mark van Bommel

“Het is pas de zesde wedstrijd van dit seizoen. Het slaat nergens op om te zeggen dat deze beslissend kan zijn voor het kampioenschap”, benadrukt Van Bommel. “Maar het is natuurlijk wel een mooie wedstrijd waarin een hoop prestige op het spel staat. Dit is topvoetbal in Nederland.”

Landskampioen PSV heeft als enige ploeg in de Eredivisie de maximale score van vijftien punten, twee meer dan Ajax. De ploeg van Van Bommel ging dinsdag in de Champions League wel hard onderuit bij FC Barcelona

(4-0), terwijl Ajax een dag later AEK Athene met 3-0 versloeg.

“Ik vind dat we het niet slecht gedaan hebben, maar we staan wel met nul punten. Voor rust hebben we maar één moment weggegeven, met die vrije trap, en die benutten zij. Daarom zijn zij Barcelona en wij PSV. We gaan zondag weer uit van onze eigen kracht en zullen op dezelfde manier spelen. Wij willen elke wedstrijd winnen, daar speel je voetbal voor. Zo stapte ik vroeger ook het pleintje op. Alles draait om winnen.”

In april veroverde PSV de landstitel door Ajax in Eindhoven met 3-0 te verslaan. “Ik zat toen in het stadion, de sfeer was onbeschrijfelijk. Ajax thuis maakt altijd wat meer los dan andere wedstrijden. Ik ga ervan uit dat de fans er zondag weer een heksenketel van maken”, aldus Van Bommel. PSV mist de al langer geblesseerde spelers Ryan Thomas, Maximiliano Romero en Dante Rigo. De Mexicaan Erick Gutiérrez zou na twee invalbeurten voor het eerst kunnen starten. “Maar of hij dat ook gaat doen, vertel ik eerst aan mijn spelers.”

Foto: AFP

Wielrenner Ten Dam naar CCC

DEVENTER — Wielrenner Laurens ten Dam begint in de nadagen van zijn carrière nog aan een nieuw avontuur. De 37-jarige Groninger verlaat Team Sunweb en gaat rijden voor de nieuwe CCC-ploeg, die de licentie voor de UCI WorldTour overneemt van BMC.

“Ik was niet echt op zoek naar een nieuwe ploeg, maar ik ben ook niet bang voor verandering”, zegt Ten Dam. “Dat heb ik al een aantal keer gedaan in mijn carrière en dit is een mooie kans die zich aandienende.” De routinier verhuisde drie jaar gele-

den van LottoNL-Jumbo naar de huidige Sunweb-ploeg. Ten Dam hielp Tom Dumoulin vorig seizoen aan de eindzege in de Giro d'Italia en stond zijn kopman ook dit jaar bij in de Giro én de Tour de France. In beide rondes eindigde Dumoulin als tweede.

De CCC-ploeg wordt geformeerd rond olympisch kampioen Greg Van Avermaet uit België. “Ik ben blij om met een schone lei te beginnen bij deze nieuwe ploeg, met nieuwe doelen en kansen en ook wat meer vrijheid”, aldus Ten Dam. “Hoewel we mijn programma nog niet hebben besproken, hoop ik

volgend jaar in ieder geval in de Verenigde Staten te kunnen koersen. En natuurlijk wil ik meedoen aan wat grote rondes. Ik wil het beste uit mezelf halen en Van Avermaet helpen in de heuvelachtige koersen. Op dit moment heeft de ploeg geen duidelijke klassementsrenner voor de grote rondes, maar je weet nooit hoe het team zich gaat ontwikkelen.” Ten Dam gaat bij CCC ook fungeren als ervaren mentor voor de jonge renners. De Duitser Simon Geschke verhuist eveneens van Sunweb naar de ploeg die onder Poolse vlag verder gaat.

Heracles in vorm wint ruim van De Graafschap

ALMELO — Heracles Almelo kent een uitstekende seizoenstart. De Graafschap was in het Polman Stadion veel te zwak om het de Heracliden ook maar enigszins moeilijk te maken. Een eigen doelpunt van Javier Vet en treffers van Kristoffer Peterson, Brandley Kuwas en Vincent Vermeij zorgden voor de 4-0 eindstand. Na het gelijkspel tegen Ajax (1-1) en de uitglijder bij Willem II (5-0) heeft de ploeg van trainer Frank Wormuth al vier keer gewonnen en staat het achter PSV en Ajax derde.

De Duitser Wormuth, sinds juli de eindverantwoordelijke van Heracles, heeft de zaken goed op orde en met Kristoffer Peterson de man in vorm. De Zweedse aanvaller maakte er vorig seizoen zeven en heeft er

deze editie slechts zes wedstrijden voor nodig gehad om hetzelfde aantal te bereiken. De 23-jarige vleugelspits is daarmee zelfs voorlopig de topscorer van de Eredivisie. Terwijl het plensde in Al-

melo regende het ook kansen voor de thuisploeg. De ‘Superboeren’ mochten blij zijn dat doelman Hidde Jurjus een goede dag kende en de 4-0 viel daardoor zelfs nog mee. Negentig minuten lang maakte de Almeloze formatie, die met veel spelplezier de bal rondspeelde, de verhoudingen duidelijk. De gefrustreerde Fabian Serrarens (De Graafschap) kreeg vlak voor tijd een rode kaart van scheidsrechter Erwin Blank, die zijn debuut maakte in de Eredivisie.

Jupiler League nu Keuken Kampioen Divisie

ZEIST — De eerste divisie heet komend seizoen de Keuken Kampioen Divisie. Het keukenbedrijf is de nieuwe naamgevend sponsor van de eerste divisie. Keuken Kampioen is de opvolger van Jupiler als naamsponsor.

Het bedrijf past volgens directeur Marc Boele van de Coöperatie Eerste Divisie erg goed bij de op een na

hoogste voetbalcompetitie van Nederland. “Het zijn allebei nuchtere, Nederlandse merken die voor alle

Nederlanders toegankelijk zijn.” Voor zeker drie jaar gaat de eerste divisie door het leven als de Keuken Kampioen Divisie. Naast de Jupiler League heette de eerste divisie vroeger onder meer de Toto Divisie en Gouden Gids Divisie.

Bertens in finale Seoul tegen Tomljanovic

SEOUL — Kiki Bertens neemt het in de finale van het WTA-toernooi van Seoul op tegen Ajla Tomljanovic. De Australische tennisster versloeg in haar halve finale Hsieh Su-Wei uit Taiwan in drie sets: 6-4, 5-7, 6-4.

Het was een slopende partij die bijna 2 uur en een kwartier duurde. Eerder had Bertens ten koste van

de Griekse Maria Sakkari in twee sets de eindstrijd bereikt. Voor de Nederlandse is het haar vierde finale dit

jaar. Twee daarvan won ze: in Charleston en Cincinnati. Bertens speelde op het hoogste niveau een keer eerder tegen Tomljanovic: op Roland Garros was ze vorig jaar in de eerste ronde in drie sets (4-6, 6-1, 6-1) te sterk voor de in de Kroatische hoofdstad

Zagreb geboren speelster. De 25-jarige Tomljanovic is de nummer 53 van de wereld. Ze speelde twee keer eerder een finale op de WTA Tour: in 2015 in Pattaya en dit jaar in Rabat. Bertens is de huidige nummer twaalf van de wereld.

Sierhuis tot 2021 bij Ajax

AMSTERDAM — Kaj Sierhuis heeft zijn contract bij Ajax verlengd tot de zomer van 2021. De vorige verbintenis van de twintigjarige spits liep nog tot medio 2019. Sierhuis, geboren in Athene, speelt sinds 2009 bij de Amsterdamse club. Hij debuteerde op 26 juli van dit jaar in het eerste elftal. Tot nu toe speelde Sierhuis drie duels in de hoofdmacht. Vorig seizoen maakte hij deel uit van de selectie die met Jong Ajax kampioen van de eerste divisie werd.

Foto: VoetbalPrimeur

Geschorste Douglas Costa nu ook geblesseerd

TURIJN — Douglas Costa heeft aan het Champions League-duel met Valencia een enkel- en een heupblessure overgehouden. De aanvaller van Juventus is naar verwachting een maand uitgeschakeld.

De 28-jarige Braziliaan zou in de Italiaanse Serie A sowieso voorlopig niet in actie komen. Costa is voor vier wedstrijden geschorst na

het spuugincident van zondag in de wedstrijd tegen Sassuolo (2-1 winst). Costa maakte zondag ruzie met Federico Di Francesco.

De Zuid-Amerikaan raakte de aanvaller van Sassuolo eerst met zijn elleboog en gaf hem daarna een kopstoot. Vervolgens spuugde hij Di Francesco in het gezicht. Trainer Massimiliano Allegri gunde Costa in de Champions League desondanks

een invalbeurt, in de 67e minuut. Vlak voor tijd viel hij uit. Na onderzoek bleek dat Costa zijn enkelbanden heeft verrekt in de linkerenkel. Zijn rechterheup heeft ook een ‘klap’ gekregen, aldus het medische bulletin van Juventus.

Meer dan alléén een krant!

Sluit een abonnement bij Amigoe en maak kans om fantastische prijzen te winnen!

Nieuwe abonnees maken kans op o.a. een weekend-stay bij The Mill Resort tot een jaar gratis abonnement van Amigoe!

Ben je al abonnee?
Breng een nieuwe abonnee mee en maak kans op een gratis dagje Wellness!

Ook overal de Amigoe lezen?
Kijk dan snel op www.amigoe.com

